

అర్ధసాము ద్ధ వి ర మ ము

(రైతుకు పని)

ఇది

లాయుడు జాగ్రూరు
యద్ధప్రసంగము

అందఱు, నవంబరు 29:—లాయుడు జాగ్రూరుకి ప్రధాన పరగారమును దిశగలదినున్న లాయుడు జాగ్రూరు న్యూ క్యాసియా మందిరమున ఇట్లు ఉపసమించిరి. సంధి నిష్పత్తిపాతి న్యాయముతో గూడుకొన్న సంధిగా నుండవలయును. బ్రిటిషు దీవులనుండు చిరకాలమునండి నివసించు జర్మనులు మరల ఎన్నడూ ఈ దేశమునకు ముప్పు వాటిల్లు తేయ న న మ ద్ధ య గ నండు కుటుంబ చేయవలయును. మనదేశపు పట్టున కొనుగొనుటకు వీలులేదని తేయవలయును. పరాజితుడు కట్టవలసిన నష్టపరిహారములను గూర్చి ప్రాతినిధ్యాంశము చేసిన ముఖ్య అవలంబించవలయును. జర్మనీనుండి రాబట్టుటకు వీలైనంతవరకు యద్ధవ్యయమును రాబట్టవలయును. బ్రిటిషు దీవులనుండు తన సరకులను చవుకగ విక్రయించి దాని వలన కల్గు గాబడిని న నకిచ్చుటకు వీలులేదని తేయవలయును. ఈ యద్ధమున చేసిన దురాగతములకు ఎవరిని శిక్షించక విడిచివెట్టవలసినదేనా యిది ప్రధానమంత్రిగారు పుచ్చించిరి. మనపై నిజముగ క్రూరముగ జూచి బాధపెట్టిన వాడనందరిని శిక్షించవలయుననినాడు. మనము నిష్కళంకముగల శిలముతో పుకర్తించవలయును. మనకెట్టి యాపహ్వాంతము కలగలేదు. యద్ధముంట్లై నాన విదవ మనము పగ సాధించుకొను విధానమును ఆవలంబించరాదు. ప్రపంచమునందను యద్ధములో నుంచిన రాజులను అనుసరించుటకు పంజాబ్ కొంతమంది వాంఛించెదరు. అట్లు చేయుట వలన యుద్ధాంతమున కారెట్టికలి కనిపెట్టుకొన్నదో దానిని తెలియజేయుట మనము పుకర్తించవలయును. ఒకరు ఇతరుల దేశమును వాడుకేసిన వారు దానికి బాధ్యులై ఉత్తరవాదులు గ నండు కుటుంబ చేసిన నష్టము నకు వీనిని శిక్షించవలయును. ఈ యుద్ధమునకు ఎవరినూడ ఉత్తరవాదులు గ తేయ నచో నేరస్థులును చక్రవర్తులును, సమానముగనే ఉన్నారను అపభ్యాంతి వాటిల్లును. కాన యుద్ధకారములకు మనము శిక్షించవలయును. తేనిచో ఆత్మభయము జూగవలయును. అంతర్గామి ఓడ దొంగలను శిక్షించవలయును. ఈ నేరము లన్నిటిని సంపూర్ణముగ విచారించవలయును. న్యాయముగ విచారణను సల్పవలయును. ఇదంతయు నిష్పత్తిపాతియగు నుండవలెను. మనము చేయు దానినంతను నిర్భయముగ, నిర్దాక్షిణ్యముగ నుపపదము. అట్లానర్పితి మేని ముందెన్నడును ప్రపంచమున ఇట్టి యుద్ధము మరల జరగ నేరదు. ఎట్టిద్రోహులను భయపడదురు.

బ్రిటిషు యుద్ధబంధిలు.

బ్రిటిషు యుద్ధబంధిలు భరించుటకు మంచిదుస్తులుగూడ లేకున్నార. వీరు చాల దుర్భరస్థితిలోనున్నార. తిండిలేక మారుచున్నారు. కత్తిరిమించి పనిని చేయుటకు నిష్పందించబడిరి. దేవులేకున్న వీరు మోదబడుచుండిరి. వీరితో బాటు శ్రీమణుగూడ బట్టుకొని ఇంటికేరుచున్నారు. వీరు జీవితోయి మున్నగు గామములకు నుండి వెడల గొట్టుబడిరి. వీరు పొలములలో బలాత్కారముగ పనిచేయుటకు బాధించబడుచుండెడివారు. బెట్టిములు ఇప్పుడు జర్మను సేనలు ఎచటనులేరు. పరాను సేనలు జర్మనీనిబాధ్యులలో నున్నవి. మాన్సు తుతూర్పునకున్న ప్రదేశముంతయు చక్కగ నేయిస్తుంది. కత్తిరిపుటి వీనిని పాడుచేయుచు మాన్సు, చాలిలి కోయిలలో గనులు, కర్మలములను మరల పనిని ప్రారంభించినవి.

రాజుల మార్గము తిరిగినప్పుడు

పాఠము, డిసెంబరు 1:—పాపాను వార్తాసంఘమువారు ఇట్లు ప్రకటించుచున్నారు:—జార్జి రాజుగారు వారి నైతిక కుమారులును పొరిను సగరమున ప్రజలకందటికిని అతిప్రియులైరి. వారు నెలపుపుచ్చుకొనుట ఆత్మదగ్ధ భరితమై యుండెను. వారు కెల్లికజనక రెండుకాతులకును గల అన్యోన్య బంధములు ఇకముందు నిర్భేదమునై యుండవని రాజుగారు వెనెడంటు పాయంకేరు (పరాను దేశాధ్యక్షుడు) గారికి

తెలిపారనిచ్చిరి. జర్మను సామ్రాజ్యకత్వమును నోడించిన ఈ సందర్భమున చిరస్థాయిగ నుండు నని పాయంకేరుగారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి.

పార్లమెంటు సభ.

భరతవర్ష విజయములు.

అందఱు, నవంబరు 29:—పార్లమెంటునందు ప్రజా ప్రతినిధిసభలో సర్ జె. డి. రిస్సు గారికి డి. రిస్సు గారికి పాదాభిషేకమున తయారయ్యేటట్లుగా నైతిక నికహముల వేతనాది వ్యయములలో విశేష బాగమును భరతవర్షము వహించవలసినదను విషయమునకు పార్లమెంటు వా రెప్పుడు తన సమ్మతి మొనగదను.

మాంకేరుగారు:—నూతన పార్లమెంటు సమావేశ మగునంతట ఆ విషయమును నిలిపివంచవలెనని తోయచున్నది.

సర్ జె. డి. రిస్సు గారికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు భరతవర్ష సామ్రాజ్యకత్వము విచారణసంఘము వారి నివేదికను సంక్షేపముగ తన కందినదనియు తానుడిగిన ఆపలునివేదికకు ప్రతులు లభించినవెనక వానిని ప్రకటించుట కేర్పాటు చేసెదమనియు ఆ నివేదికమును గూర్చి యోచించునట్లుడే భారతపారిశ్రామికాభివృద్ధి సందర్భమున అందఱునందు సలహానిచ్చ సంఘమును హిందూదేశమున రాష్ట్రీయసంఘములకు తోడ్పడవట్లు ఏర్పాటుపరచెనని సర్ చార్లస్ బెడ్ఫోర్డుగారు చేసిన మానసమును యోచించెదమనియు మాంకేరుగారు చెప్పిరి. భారతరాజకీయ సంస్కరణ విషయములలో గలపిగాక వేరగ పారిశ్రామికాభివృద్ధి విషయముల సందర్భమున కార్యచరణమును బూనెదనని మాంకేరుగారు చెప్పిరి. మరల పార్లమెంటు సభలో గారికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు హిందూదేశమునందలి మాంకేరు లోహసామగ్రి బ్రిటిషు వాస్తవములందున్నదనియు, మాంకేరు లోహసామగ్రి అన్యదేశీయులచేత బడకుండు విషయమున ప్రభుత్వమువారు మెలకువతో నున్నారనియు మాంకేరుగారు చెప్పిరి.

నూలుయంత్రశాలల పనివాంఛ.

అందఱు, నవంబరు 29:—ప్రస్తుత మియ్యబడుచున్న కూలికంటే 100 కి 40 రెట్లధికముగ కూలినియ్యనిచో డిశంబరు నెల రెండవ వారమున సమ్మేకట్టకలెనను తీర్మానమును అజరేటిపు కాటనున్నట్లున్న అమల్లమేషను వారామోదించిరి. అనుకూలము 10182 మంది. ప్రతికూలము 424 మంది. కార్మికులకు సంఘమునూడ హెచ్చుమంది సమ్మేకట్టు నామోదించిరి. యద్ధమునకు పూర్వమున్న రేట్లపై 100 కి 40 రేట్లు హెచ్చుగా నిచ్చెదమని యజమానులు నుడిచిరి.

మోసననుగారిసాత్తు.

అందఱు, నవంబరు 29:—బ్రిటిషు ఇండియా వాచిగేషను కంపెనీకి అధ్యక్షుడుగా నుండిన డెంకను మోసనను గారు చనిపోయిరి. ఆయన 1, 791, 000 పానుల సాత్తును కదలి పోయిరి.

భారతదేశీయమహాజనసభ.

బ్రిటిషు ఉపసంఘము.

అందఱు, నవంబరు 29:—ఇంగ్లాండులో ఎన్నికలకై ప్రయత్నించుచున్న అభ్యర్థులకు హిందూదేశీయ మహాజనసభకు జేరిన బ్రిటిషుసంఘము వారి శేఖన బంధి:—ఒక శేఖ మిరు ఈ ఎన్నికయందు విజయము గాంచినచో మాంకేరు చెల్లునుభర్త నివేదికమును ఆధారముగొని రాజీవు కొద్దినెలలలో పార్లమెంటులో ప్రవేశపెట్టబడును. చట్టమునుబట్టరచెదరా? ఇంగ్లాండులోను, ఇండియాలోను ఈ నివేదికమును గూర్చి ప్రజాభిప్రాయమును, అరయుటకు రెండుసంఘములు పని చేయుచున్నవి. వీరు ప్రజాభిప్రాయమునుగొని దాని కనుగుణముగ కలయు సభాసభలు గాంచి పంపు నివేదికములను గూడ ఆధారముగ చేసికొని పార్లమెంటుసభలో చట్టము ప్రవేశపెట్టబడును. అట్టియడ ప్రజాప్రతినిధులకు భారతీయులభి

ప్రాయమును గొని తయారయిన నివేదికమును వీరు ఆమోదించెదరా? భారతీయులు ప్రభుత్వ క్షిపరాములై మనఃపూర్వకముగ యుద్ధమునుబట్టి తోడ్పడిరి. ఇండియాలో రాజకీయవిషయములయందు గొప్ప మార్పులు కలుగుచున్నవి కామను ననుసరించి నూతనభావ ప్రేరేపితమై ఈ మార్పులు కల్గుచున్నవి. స్వాతంత్ర్యసిద్ధాంతము కొరకును రాజకీయములను గూర్చి తమ యభిప్రాయమును స్పష్టపరుచుటకును భారతీయులు సామ్రాజ్యములలోను ఇతరులలో బాటును మిక్కిలిమందలితోను పోరిరి. కాంతివల్ల భారతీయులను సామ్రాజ్యసంస్కృతినుగ నుత్సాహపరిపాలనమును భారతీయులకు ప్రోత్సహించవలయును. ఇట్లానర్పిచో భారతీయులు వాంఛించు అభివృద్ధిని పొందుకొనెదరు. ఆర్థిక లో అర్థులు నుంపాదించగల్గుదురు. సామ్రాజ్యసంఘములను గూడ వీరు స్థానముల నలంకరించుటకు అర్హులు. వీరికియవలసినవిన్నవి. వీరుగూడ ఈసభలయందు చేరిన సభిలు మరల బలపడును. కాశ్యోనియగు పనిచేయుగలవు.

ఆమెరికన్ అభివృద్ధిసంఘసోత్సవము.

అందఱు, నవంబరు 28:—నేడు అందఱు ఆమెరికన్ అభివృద్ధిసంఘసోత్సవము వైభవముగ జరిగినది. నక్షత్రములతోను చార్లతోను కూడుకొనిన పతాకములు విరాజిల్లుచుండెను. యూనియను జాతుతో పాటు ఇవి పార్లమెంటు భవనమున ఎగురుచుండెను. న్యాయస్థానములందును ఇతర కార్యాలయముల మీదను పతాకములు అలంకరించబడినవి. పెంటు మార్చిస్సులో పొలములయందు ఆమెరికన్ సంయుక్తరాష్ట్రపు నైతిక నాకాదళ ప్రతినిధులను వైమానకదళము వారు చాలవందల సంఖ్యతో వైశ్రాధ్యన చేసిరి. బాల్బరు కిక్కురబ్రభువుగార్లు కూడ విచ్చేసిరి. రోడుద్రవపుమతగురువు గారుగూడ వచ్చిరి. ప్రజాప్రతినిధి యద్ధగోతమును, సార్వభౌమము చిరకాలము జీవించుగాక యను జాతీయగీతములను పాడిరి.

ప్రభు

బ్రిటిషు పురోగమములు.

అందఱు, నవంబరు 29:—బ్రిటిషువా రెట్లు తెలుపుచున్నారు—మా ముందు సేనలు జర్మను సరిహద్దులను చేరిరి. ఇది లక్ష్యంబుగా రాష్ట్రమునకు తుర్రముగను యూపెనకు చుట్టు ప్రక్కల నున్నది.

జర్మనులు దురాగతము లొనర్చిన ప్రదేశములు.

అందఱు, నవంబరు 28:—రైతనులును బ్రిటిషు సైన్యములు పోరుచున్నవి. ఇచట జర్మను సృరించరాని దురాగతముల నొనర్చిరి. ఇచట నేయుద్ధాంధమున జర్మనులు విజయములైకాని ప్రస్తుతస్థితిగతులను జూడ చాలకల్లాలముగనున్నది. రస్తాలన్నియు చిదరకందరక నున్నవి. ఎచటచాచివను యద్ధసామగ్రియే అతి అజాగ్రత్తతో పారవేయబడినవి. ఒకచోట కొంపోదగిన విద్యుచ్ఛక్తిసామగ్రి రోడ్డుప్రక్కన విడిచి వెట్టబడినది. దీనినిబట్టి 10000 పానులు, విడిచివెట్టబడిన ఫిరంగులు తాత్కాలిక యద్ధసామగ్రి గోరబడినవానికంటే ర వేలు మీరియున్నవి.

రాజుగారు బండిలను కొనియోడుట

అందఱు, నవంబరు 29:—ఉపాహరము చేయునపుడు డెవిల్లిభోజనశాలయందు రాజుగారిట్లు ప్రకరించిరి:—పూర విపత్తులందును, విషమావస్థయందును, అప్రకష్టముల కొర్పుకొని ఆచంచలమును ఆత్మవిశ్వాసముతోడను అటంతితికము తోడను పోరి విజయములను బడసి మిక్కిలిమందలికి విజయము చేకూర్చిన పరాను లెంతయు వందనీయులు. ఇట్టి పూరవిపత్తులమున పొత్తిరను నిగరమునకు నష్టము కలగనందులకు రాజుగారు సంకరించిరి. అత్యంత ఉత్సాహముతోడను, పూర్వపురార్థముగను పరాను లాసంగిన స్వాగతమే తయెరుటను, తనకరణ కట్టను పరానుజాతివారికి గలప్రేమ, బౌద్ధాధ్యక్షునిగను నుత్తరకక్షయచున్నవని. పరానులకు సకలశ్రద్ధయులు సిద్ధించుగాక యని సార్వభౌమము ఆవరమేశ్యుని ప్రార్థించెను.

40 ఏండు దాటినవారినిగాని లేక 4 గురు పిల్లలకు వారికందరిని నాకాదళమునండి వారియిండ్లకు పంపివేయుటకు పరాను నాకామంత్రివర్ణమువారు నిశ్చయించుకొనిన పరాను ప్రతికూల తెలుపుచున్నవి. ఇట్లానర్పించే నాకాదళమునకు పుటక 7000 మంది సమకూడగలరు.

ఫారు నేనానిని పూర్తిగానే రాజుగారు
గౌరవించుట.

లండను, నవంబరు 30:—నైన్త్యములను, ఇటీవల జయ
ముక్తిని లండనులకు, వీడియోలుటై నేటియందయమున రాజు
గారు పూర్తిగానుండి బయలుదేరి. బ్రిటిషు రాజుబారి కా
ర్యాలయమున వీందు బసర్పబడినది. తర్వాత పూర్తిగా రాజు గారు
ఫారు నేనానిగారికి ఆర్డరు ఆఫ్ మెరిటు బిరుదును నొసంగిరి.
ఇదియే తామె పగల గొప్ప బిరుదుమని సార్వభౌముడు తెలియ
జేసెను. రేపునాయంకాలము ఫారుగారును, క్లిమెన్స్ గారు
ను లండనులో ప్రవేశించెదరు. వీరితో సేనాను ఆర్డరును అను
సరించినవారైన అని మావాసపత్రికలు తెలుపుచున్నవి.

వరాసువీరతువు.

పారిసు, డిసంబరు 1:— హావాను వార్తాసంఘమువా
రిట్లు ప్రకటించుచున్నార:— ఒక ఆర్మీని సమైక్యమున
యొకటిగా "సెన్సెస్" అని నామోతివ నాధుని గోల్ఫ్
యొక ఒక రాసు విరేతువు పగాను సుధివిషయ ముగ్రి
యెదుట బిల్లియం హోమెక్ జోల్స్ (కెయిజు) వై
మాస్ట్రీ నేరమును అభియోగమున యథావిధిని దాఖలుజేసెను.

కెనడా

కెనడానైపుములు.

లండను, నవంబరు 26:— కెనడా సేనలో 218, 268
మంది నిరుపయోగమైరి. వారిలో 56047 గురు మృతికొంది.

హాలండు

హాలండు - జర్మను సేనలు

లండను, నవంబరు 28:— లింబర్గుకుండా జర్మను సేన
లను హాలండువారు పోనిచ్చిన నిషయమును గూర్చి మిశ్రమం
డలి ప్రభుత్వములవారు విచారించి నిర్ణయము తెలుపుచున్నా
రు:—హాలండువారిచ్చిన ప్రభుత్వములు మిశ్రమందలి వార
తనమునాటి తృప్తికరముగ లేవు. ఈవిషయమును గూర్చి ఇం
కొకసారి హాలండువారిలో చర్చించెదమని అనుకోనుచున్నారు.

హాలండులో కిర కోట్ల స్టోలినులు బడులు.

హేగు, నవంబరు 26:— 100 కి 5 వంతున కడ్డీగల
85 కోట్ల స్టోలినుల బడులును గూర్చిన చట్టమును రెండవసారి
వా రామొందిరి.

హాలండు నాకలు.

హాలండులో 10 లక్షల మంది విదేశీ యువ యుద్ధము
కుల నవసించు చున్నాడు. ఆహార పదార్థములను కొనిపోవు
టకు నాకలు చాలకుండ నన్నును న్యాయమార్గములోని హాలం
డు రాజుబారి ఆమెరికా దొరతనమువారికి తెలిపెను. కొన్ని
నెలలకు పూర్వము ఆమెరికావారు నిరూపించిన నాకలలో
పనిచేయుటకు వాయువార్తా గ్రామములను నాకా యుద్ధా
గులును హాలండునుండి తప్పిరి. యజమానులకు నాక లేవ్వడి
య్యబడునదియు నిర్ధారణ కాలేదు.

ఆస్ట్రీయా

లండను, నవంబరు 28:—వియన్నా అధికారులు ఇట్లు
తెలుపుచున్నారు: ఈయుద్ధమునకు త్రవాయలగు వారినందరిని
విచారించి కిషించుటకు ప్రభుత్వమువారు తలంచుచున్నారు.
పూర్వపు విశేషాంగముగ్రి తేచ్చిటోట్లు, జర్మను, రాజుబారు
లు, ముగ్రలు యుద్ధ కార్యాలయమున కొలువుజేసినవారుగూ
డ విచారించబడుదురు. పూర్వపు చక్రవర్తియు, ఫ్రెడిరిక్,
యూజెన్, పీటరు, ఫెర్డినాండు గ్రాండు ధ్యూక్లును ఆర్బిహో
ఎటు జండాల్పు బోర్సివిక్ సేనానలుగూడ విచారణలో చేర్చ
బడుదురు.

జర్మనీ

కెయిజరు యువరాజు

లండను, నవంబరు 30:—హాలండువారు కెయిజరును,
యువరాజును తక్షణము మిశ్రించువలెనను చేయవలయు నని
పరామర్శికులు ఘోషించుచు నేయున్నవి. త్వరలో మరల
కెయిజరు జర్మనీకి పోవుటకు మోచించుచుండె నని వదం
తులు బిల్లియమున్నవి. కెయిజరు, యువరాజులను ఏమి చేయ
వలసినసంగతి తెలుపరకును వీరిని మిశ్రించువలెననుచు
నట్లెల్లొకటి నూచించుచున్నవి.

జర్మనీలోను యుద్ధబండిల అనాదరణను గూర్చి
విచారించుటకు తెల్లను ప్రజాసంఘమువా లొక పంచాయితీని
ఏర్పరచిరి.

తాత్కాలిక సుధివరతులు

పారిసు, డిసంబరు 1:— హావాను వార్తాసంఘమువా
రిట్లు ప్రకటించుచున్నార:— రైనునదిని వాటుటకు గల
యాడు ప్రధానస్థానములను బ్రిటిషు పరాసు ఆమెరికనుల
మాస్ట్రీకములై యుండును గాన జర్మనులు మఱల ఆసక్తిం
దమును బూటకు దుర్లుటము. తాత్కాలిక సుధివరతుల
ప్రకారము వశపలుపబడవలసిన 150 వేల రైలుబండ్లును శుభ్ర
వారమునాడు సరిహద్దునకు వచ్చెను. జర్మనుబండ్లు బాగుండ
నందున, బండ్లనంగీకరించుటకు ముందు వారిని బాగుగా పరిశీ
లించ వలెనని అని యోగము తెలుపబడింది.

లక్సెంబర్గు రాణి

(గ్రాండుడేచెను రాజ్యసామ్రాజ్యము)

లండను, నవంబరు 28:—లక్సెంబర్గు (గ్రాండుడేచెను
త్వరలో రాజ్యసామ్రాజ్యమును లక్సెంబర్గునుండి సహ
చారములు తెలియుచున్నవి. లక్సెంబర్గు ప్రజాప్రతినిధిప్రభు
త్వపరిషత్తునుండి వచ్చిన లక్సెంబర్గు కలియవలయునో
రాజ్యాంగసభవారు విశ్వయించవలసియున్నది. బహుళ సం
ఖ్యాకముగ లక్సెంబర్గు ప్రజలునుతో కలియుటకే అంగీక
రించుచున్నారు. కాని జర్మనులును జర్మను ప్రభులును ఇచ్చిన
మాడనని అధిక్షేపించుచున్నారు.

చీనా

చీనాలో నల్ల మందు.

లండను, నవంబరు 26:— చీనావారి సుంకలక్ష్యమును
కొనసాగించుటకును మిశ్రమందలికి సుంకప్రతి కలిగించుటకు
ను హంగ్లో నియమమున్న కల్లమునును తగులబెట్టుటకు చీ
నావారతనమువారు నిశ్చయించిరి. 800 పెట్టె లిద్దరకు విక్ర
యింపబడెను. 1200 పెట్టెలను మిశ్రమందలి ప్రతినిధుల నుచు
క్షుణ్ణున తగుల బెట్టెదరు.

ఇండియా సంస్కరణములు.

లండను, నవంబరు 21:— సంస్కరణములను గూర్చిన
నివేదికము పూర్తి కాకమునుపు 1916 లో ఇండియా మంత్రి
రాజ్యప్రతినిధి గార్లు సభలలో జరిగిన చర్చలకు సర్ రై బాల్బు
క్రాడకుగారు ఆసక్తియును రాష్ట్రాధిపతుల రాష్ట్రీకుసం
ఘముల భావములను తెలియనకాకే మేమైన కిలదా మని
పార్లమెంటు ప్రభువులసభలో నిడ్డునామ ప్రభువడిగెను. క్రా
డుకు గారి ఆక్షేపణ ఆతిహాస్యము. రెక్కైన వన్నియును
గూడ రహస్యవిషయములే. రాష్ట్రాధిపతుల భారముల పన్ని
టినిగూడ ప్రకటింప వీలులేదుగాని చర్చకు సంబంధించిన వా
నిని కొన్నిటిని మాత్రము ప్రకటింప నవకాకము కలదు. మంత్రి
వర్గము వారాలోంచి పార్లమెంటుసభలో నుపపాదించు
చట్టమునుగూర్చిన చర్చకు సంబంధించిన విషయములు మాత్ర
మే తెలుపబడును. ఆచట్టము ప్రకటితమైనవియును నివేదిక
మప్రధానముగును. గాన నాచట్టముకొర కందరును నిరీక్షింప
దగునని ఇంగ్లెండు ప్రభువు నుడికెను.

హెచ్చుపన్నులను విధించుట.

అహమదాబాదు యంత్రశాలల సంఘమువారు రాజ
ప్రతినిధిగారి ఆంతరంగిక కార్యదర్శి కిటుల తంజివారసంపిరి.
ప్రస్తుతమిజాజేమున పరిశ్రమలు చాలబాల్సదకాయం దున్నవి
ఇకముందు పోటీ తీవ్రముగ కలగగదా. కాన నిపుడు యుద్ధము
నిమిత్తము 4 1/2 కోట్ల పానులను మరలనిచ్చుటయును అందులకు
హెచ్చు లాభముల పన్నును విధించుటయును గూడ వాంఛ
నియుములు గావుగాన వీరిని విరమింపదగునని ఈసంఘమువారు
విన్నవించుచున్నారు. ఈ తంజివారసం ఇండియా మంత్రి
గారికిని ప్రధానమంత్రిగారికినిగూడ పంపగోరుచున్నారు. ఆయన
యము సీసంఘమువారే భరించెదమని విన్నవించుచున్నారు.

రాజ్యాంగసంస్కరణములు:—రాష్ట్రీకుప్రభుత్వముల
వారి ప్రభుత్వములును, ఇతర పరిపాలక వర్గమువారి ప్రభుత్వ
త్వములను ఇండియా గవర్నరు మెంటువారికి చేరినవి. వీరినన్ని
టిని పరిశీలించిన పిమ్మట తమ నివేదికమును ఇండియా దొర
తనమువారు ఇండియా కార్యదర్శిగారికి సమర్పించెదరు.

సర్. జే. సి. బోనుగారి ఉపన్యాసము.

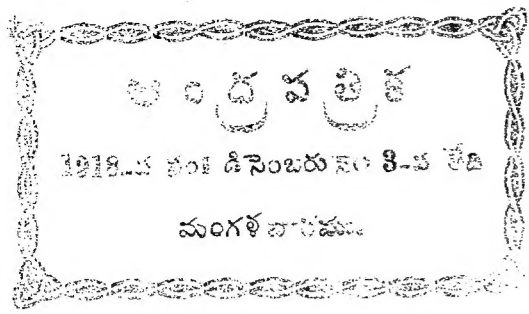
కలకత్తాలో బోను పరిశోధనాలయ ప్రథమ వార్షి
కోత్సవ సమయమున విషయగ్రహణమును గూర్చి తాముజేసిన
పరిశోధనల ఫలితమును బోనుగారు వివరించిరి. వెట్కు ఉవా
హరణములను చూపి నువ్వక్త పరిచిరి. మనము బహిఃప్రపంచ
విషయములను గ్రహించు ఏర్పాటు చాల చిత్రమైనది. బహి
స్లోకమున బోను ప్రమాతములు శరీరాంతరమున సోకురీతి
చాలవలెను. మన ఇంద్రియము లన్నియు బహిఃస్లోకమునందలి
విషయములను గ్రహించుటకు తండ్రిల ఏర్పాటువంటి అగోచ
రముగు నేర్పాటు కలదు. అవి పలువిధముల గ్రహించు పలు
వంకల చరించి వెట్కువిషయములను గ్రహించుచుండును.
వానిన్నిటిని బాగుగా పరిశోధించిన ననివిన్నములుగన వ
టులు తోచక మామను. మిక్కిలి స్వల్పముగు నెదులు గ్రహిం
పబడెను. అంతకుంజె కొంచెము హెచ్చైన అపొఖ్యకముగాని
యిత్యానము కలుగును. అని మిగుల హెచ్చుగా నుండినో
బాధాకరముగ నుండును. ఈఅభిరుచుల గ్రహించు పలుకుల
నితీనిబట్టి గ్రహింపబడిన విషయములు అప్పట్ల ముగులుము
స్వప్నముగుటయు బాధాకరము గుటయు తటస్థమును.
ఇట్టి అదటుల వైని మన కెట్టి అధికారమైన
కలదా అనునదియే ముఖ్యముగు విషయము. వియ్యచ్చ
క్రియంత్రముల ఏర్పాటునందు సాధనముగు తీగ స్థితిమైనదిగా
నెచ్చు, గాన నుపయోగించి బహుము వియ్యచ్చక్రియలు
నూన బట్టి హెచ్చుటయును తగుటయును కలుగును. జంక
యిత్యానముల ఏర్పాటునందు గూడ గ్రాహకము స్థిరమే
యై యిట్టిస్థితియే కలుగును గాని గ్రాహకముట్లు తీగలెస్థిర
ముగా నుండును. ఒకపుడది హెచ్చుగను ఒకప్పుడు
స్వల్పముగను యుండవచ్చును. అట్లున్నవో మన కిదివరకు గ్రా
హకము గాని విత్తును గ్రాహకములగుటకును గ్రాహకము
లగుచున్న వానిని నివారించుటకును గూడ నరకాశము కలగ
గలదు. సాధారణముగా శక్త్రుశక్తియును బాధ అధికము
గానుండును. అనినాబాధ రోగికి తెలియకుండుటకు తాత్కా
లికముగా బాధాగ్రహణక్రియ మందగించుట వైయ్యలు
జేయుచుండును. అదినిత్యస్థితియులప నర్తించునదిగాదు. ప్ర
పంచ జీవనమున మన కయిచ్చములగు విషయము లనేకములు
గలుగుచుండును. టెలిఫోనుగో మాటలాడునపుడు తనకయిచ్చ
ముగు విషయములు కనవలసి వచ్చినవో సంబంధమును తొల
గించిన నామాటలు వివరదవు. రాజనీతిట్లు బధిరము నభినయిం
తురుగాని వారికి ప్రతిపక్షీవాక్యములు వివరమున నేయుండెను.
ఎరుటివారిప్రసంగము వా!మానసము గగులుచునే యుండును
వివర దగి నది గా లేన పుడు హెచ్చు స్వల్పము
గాదు చెవులలో బెండ్లు పెట్టుకొనువారు. అందుకని ఆసాహస
ముండదు. ఈ గ్రహణము అణువుల సంబంధమున కలుగును
గాన పరస్పర భిన్నములగు నణువుల నుపయోగించి వివరదని
వానిని వివరమును ఇవ్వటకు లేనివానిని వివరమునుటకునుగూడ
సాధ్యముగును. ఈవిధానమును నేను మొదట కృత్రిమలయం
డు పరిక్షించితిని. ఒక విధముగు నణువుల నుపయోగించగా నది
నరకు వృక్షములకు సహజముగ లేని గ్రహణక్రియ (మార్పు)
కలిగినది. మరియొక విధముగునణువుల నుపయోగించగా గ్రహ
ణక్రియ పోయినది. (మార్పుమియును కలుగ లేదు.) వృక్షములకు
జంతువులకును ప్రకృతియందు భేదములేదని నేనిదివరకే
నిరూపించితిని. అటులే నేనుక కప్పును పరిక్షించితిని. మొదట
పరిశోధకములను కప్పులు మాజముగా గ్రహింపబాలని విష
యముల నాకప్పు గ్రహించి తదభిరుచులైరి. రెండవ పరి
శోధకములను నానూతనక్రియ క్షుణ్ణమైనది. కప్పుకు సహజస్థితి
వెంటనే కలిగినది.

మానవుడు పరిస్థితులను జయించుట.

అట్టి ఏర్పాటు మానవునియందుగూడ జరుగగలదు.
అని కిదివరకు గ్రాహకములు కాకుండనన్న విషయములెపు
డెదనికీ గోచరము లగుటకును అతడు వివరములని విషయము
లనికీ వివరదకుండుటకును గూడ నరకాశముగలదు. మాన
వుడు మానవాతీతములగు విషయములను గ్రహింపగలగును
ప్రపంచముకంతకు పరిత్యజించి అంతర్ముఖుడై చిదానందము
ననుభవించగలగును.

కావలెను

మా గ్రంథములకు చందాదారులను చేర్చు యేకెట్లకు
కాశ్యోతేపు కమిషను యీయబడును. వివరములకు అధికా
పోస్తుచిట్లు పంపును.
1370 మానేజరు, కలాభివరని,
గాయకర, రామచంద్రపురం పోస్టు, గోదావరి జిల్లా.

స్వ దేశ సంస్థానాధీశులు :

రాజప్రతినిధిగారి హెచ్చరిక

భారతపురపు సంస్థానాధీశులకి రాజ్యమును స్వాధీనపరచుచు రాజప్రతినిధిగారి టెలుగు నుడివిరి: “క్రస్తుతకాలమున క్రజలహితమును పాటించు కుండి నిరంకుశముగ పరిపాలించుటవలన చాల వనర్థము గలుగునని, ఇటీవల కొన్ని నెలలనుండియు సంభవించుచున్న క్రవచండ సంఘటనముల వలన స్పష్టమగుచున్నది. చాలదేశములలో నిరంకుశులగు రాజులను క్రజలు రాజ్యములనుండి తొలగించుచున్నారు. ఇండియా దేశ మందలి సంస్థానాధీశులు బ్రిటిషు క్రభత్వమువారి పోషణమునం దుండుటచే సంస్థానములందలి క్రజల యోగక్షేమమునకు వారి కధికముగ పరిణేలనావకాశము గలదు. కాన వారి బాధ్యతయు సధికముగాన మీకు గల క్రజలబాధ్యతను మీరు బాగుగ గుర్తించెదరని నే విశ్వసించెదను. మీకట్లను మీ క్రజలపట్లను బ్రిటిషుసామ్రాజ్యము పట్లను మీ ధర్మమును మీరు నిర్వర్తించుటకు నేనును నాయుద్యోగులును మీకు చాల తోడ్పడగలమని నేను మరియొకసారి తెలుపుచున్నాను.” భరతపురపు సంస్థానాధీశునికి రాజప్రతినిధిగారి రొసగిన హెచ్చరికను, స్వదేశ సంస్థానాధీశు లెల్లరును వనమునం దిడికొనుట భావ్యము. హిందూ దేశపు రాజ్యాంగమున మార్పులు త్వరలో గలుగనున్నవి. స్వపరిపాలనమునకు బు నాదులు త్వరలో వై వబడును. సంగ్రామ ఫలితముగ క్రవచంచమునం దంతటను నిరంకుశత్వము రూపుమాముచున్నది. స్వాతంత్ర్యమునకు సంగ్రామమున క్రవచండ విజయము గలిగిడి. స్వాతంత్ర్యము క్రవచంచమున నుపత్తితిత మయినగాని మూసవకోటి సత్వరాభివృద్ధి గాంచజాలదు.

ఇట్టి పరిస్థితులలో స్వదేశ సంస్థానములు తమ ప్రాచీన నిరంకుశవిధానమును చిరకాలము కొనసాగించనరవు. అందుచే స్వదేశ సంస్థానపు క్రజలలో క్రజలమగు ససంతృప్తి వ్యాపింపకముందే, స్వపరిపాలనాబీజములను జెడజల్లుట భావ్యముగ నుండును. మాంటాగూ సంస్కరణ విధానమునందే, హైందవరాజ్యాంగమున స్వదేశ సంస్థానముల స్థానమును నిర్ణయించవలసి యుండెను. ఈ సమస్యయొక్క యావశ్యకతను, సంస్కరణ నివేదిక గ్రంథకర్తలు గ్రహించిరిగాని, క్లిష్టభూయిష్టమగుటచే ఈ పనులకు క్రస్తుతము పరిష్కారయోగ్యముగాదని నుడివిరి. ఇందువలన, రాజ్యాంగ స్వరూపనిర్ణయము గావించుటకు వీలు గలుగక పోయెను. హైందవరాజ్యాంగ మేరూపము దాల్చవలయునో నిర్ణయించినగాని, అందుకనువగు సంస్కరణములను నెలకొల్పుటకు నీలుండదు. అమెరికా ప్రేమయు క్రాంత్యుల మూదిరి ననుసరించి, హిందూదేశమున గూడ సంయక్తరాజ్యాంగవిధానమును నెలకొల్పుట సంభవ్యమని, భారతీయ నాయకులు సూచించియున్నారు. కాంగ్రెసు లీగు విధానముగూడ నియాదర్శము ననుసరించి ఏర్పరువబడెను. మాంటాగూ ఫలముఫర్లు గార్లు గూడ

ఈయాదర్శమే సుసాధ్యమని యంగీకరించిరిగాని, ధైర్యమువహించి హైందవరాజ్యాంగమునం దంతటను ఈ యాదర్శసాఫల్యమున కనువగు ప్రధాన సంస్కరణములను సూచించుటకు వెనుకంజ వైచిరి. స్వదేశ సంస్థానసమస్యయే అదర్శసాఫల్యమునకు వారి ప్రతిబంధకముగ గన్పట్టెను.

స్వదేశ సంస్థానాధీశుల సభ యొకటి నెలకొలకొల్పబడవలయు నని యొ, స్వదేశ సంస్థానములకును బ్రిటిషు హిందూ దేశమునకును సామాన్యమగు వ్యవహారములలో నీసభ పాల్గొనుచుండవచ్చు ననియు, మాంటాగూగ రు సూచించియుండిరి. కాని, ఈసభానిర్మాణము రాజ్యాంగ సమస్యపరిష్కారమున కధికముగ తోడ్పడనరదు. సంస్థానాధీశుల సభలో, సంస్థానపుక్రజలకు ప్రాతినిధ్యము లేదు. ప్రజాశయములను వెలిబుచ్చుటకీ సభ యుపకరించదు. అందు కనియే తిరువాన్కూరు ప్రజాసంఘమువా టీనల నొక తీర్మానము గావించియుండిరి. సామ్రాజ్యమంత్రీ సభకై నను, సంస్థానాధీశుల సభకై నను, సంస్థాన ప్రజాపతినిధులను బంపుట యవసర మనియు, సంస్థానాధీశులను క్రజాప్రతినిధులుగ నంగీకరించుట సమంజసము గాదనియు, స్వదేశ సంస్థానములన్నిటియందును యీ తరుణముననే స్వపరిపాలనావిధానమును నెలకొల్పి, బ్రిటిషు హిందూదేశమునందును స్వదేశ సంస్థానము లందును యొక కాలమునందే స్వపరిపాలనావిధానమును గ్రహించుండవలె ననియు, యీ సభవారు తీర్మానించిరి. ఇట్టి యభిప్రాయమే, మైసూరు క్రజలలో గూడ వ్యాపించియున్నది. ఈ భావ మింకను ప్రారంభ దశయందున్నను, ప్రాచీన పరిస్థితుల ననుసరించి త్వరలో బ్రాకుననుటకు సందియము లేదు. తోటి బ్రిటిషు హిందూదేశ రాష్ట్రములు స్వపరిపాలనాలాభము ననుభవించుచుండ, క్రజలను స్వదేశ సంస్థానముల కీ స్వాతంత్ర్యమారుతము వ్యాపింపకుండుట అసంభవము. అందుచే, రాజప్రతినిధిగారు నూతన భరతపురపు మహారాజానికి గావించిన యుపదేశ మెంతయు సమయానుకూలముగ నున్నది. నిరంకుశముగ పరిపాలించబడుచున్న రాజులు యూరపుఖండమునం దంతటను తొలగిపబడుట జాడ, నిరంకుశత్వమునకు నాగరిక ప్రపంచమున స్థానము లేనటుల గాన్పించుచున్నది. ఈ విచిత్రసంఘటనములను పరికించి, సంస్థానాధీశులు తమ బాధ్యతలను గుర్తెరిగి క్రవచంచవలె నని, రాజప్రతినిధిగారు భరతపురపు రాజుగారి కుదదేశించిరి.

ఈ యుపదేశ మును స్వదేశ సంస్థానాధీశులనుసరించుట భావ్యము. రానున్న రాజ్యాంగ సంస్కరణములలో స్వదేశ సంస్థానములందు స్వపరిపాలనము ప్రవేశ పెట్టబడిక పోయినను, సంస్థానాధీశు లే ఇచ్చానుపూర్వకముగ స్వపరిపాలనా ప్రధానమునకు గడంగవలయును. పరిసరపు కీర్తులు నిరంకుశత్వమును పెంపొందించుట కనుకూలముగ లేవు. స్వదేశ సంస్థానములు హిందూదేశమునకు గావించిన మహాపకారములు మరువదగినవి గావు. భారతీయ నాగరికతను, సాంప్రదాయములను, ప్రాచీన శిల్పములను, కళలను, సాహిత్యమును, నేటివరకును నాశనముగాకుండ పోషించి కాపాడిన గౌరవము స్వదేశ సంస్థానాధీశులదే యనుట కేమాత్రము సందియము లేదు. నేటికిని, మైసూరు, బరోడా, తిరువాన్కూరు మొదలగు సంస్థానములు, సంగీతసాహిత్యవిద్యా క్రవీణులను, మల్లులను, శిల్పకళానైపుణ్యులను, పోషించి, హైందవ వ్యక్తిత్వమును కాపాడుచు

న్నారు. ఆధునికపరిస్థితుల కనుగుణ్యముగ సంస్కరణములను నెలకొల్పుటలో వా రేమాత్రము వెనుదీయలేదు. స్వదేశ సంస్థానములు కొన్ని, నిర్బంధోచిత ప్రారంభ విద్యాశాసనమును నెలకొల్పినవి. న్యాయకార్య నిర్వాహకశాఖల విభజనము గావించినవి. పరికొన్ని బాల్యవివాహమును రూపుమాపుటకు శాసనముల నేర్పరిచినవి. మైసూరు సంస్థాన మిటీవల అశోరపదార్థముల ధరల నిర్ణయమునకు గడంగినది. అధికాభివృద్ధికై గూడ క్రజల క్రయత్నముల జేయుచున్నది. ఇటులనే, బ్రిటిషు హిందూదేశమున ప్రారంభించబడని సంస్కరణముల నేకములను, స్వదేశ సంస్థానములు ధైర్యము వహించి కొనసాగించుచున్నవి. సంస్కరణములలో కెల్ల సత్కృత్యుత్తమునకు స్వపరిపాలనా సంస్కరణమును గూడ ధైర్యము బూనికొనసాగించునని, స్వదేశ సంస్థానములు తమ సంస్థానములకే గాక హిందూదేశమున కంతకును మేలొనర్చు గలుగును. రాజప్రతినిధిగారి మహాపదేశము, దేశకాలపరిస్థితుల కనుగుణ్యముగ నడచునటుల సంస్థానాధీశులను పురకొల్పు గాక!

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ రాజము

బడిగూడము కర్నాటకకు మిల్లు లింకను తెరువబడలేదు. యూరపియను యుద్యోగుల గొట్టిన కూలీలను బట్టి యొక్కగించ సంతవరకును, మిల్లులు తెరువబడవని అధికారులు పట్టు బట్టి యున్నారు. ఈ లోపున కూలీల దుస్థితి క్రబలమగుచున్నది. వీరు తమ సహాయమునకు గాంధీగారిని బిలువ నిచ్చయించిరి. కాని గాంధీగారింకను ఆస్థనులుగ నుండుటచే క్రస్తుతము రాజాలమని యొ, స్వస్థమయిన పిమ్మట పచ్చదమనియు, తంత్రీవార్త సిచ్చిరి. కూలీల దుర్దశను తొలగించుటకు, చందాలు కోరబడుచున్నవి. యజమానులు శాంతముబూని, ఉదారభావముతో నీ సమస్యను పరిష్కరింపకున్నచో, పాశ్చాత్య దేశములలో పరిశ్రామికులకును, వెట్టుబడిదారులకును సంభవించుచున్న పోరాటము లీ దేశమున గూడ యుదయింపగలవు. ఆంగ్లదేశమునందు యజమానులకును, కూలీలకును తీరిని పోరాటము లుదయించినవి. ఈ పోరాటములు రాను రాను పెచ్చు పెరుగుచున్నవి గాని తీరుటలేదు. నేటి తంత్రీవార్తలలో, క్రస్తుతపు వేతనములమీద నూటికి 40-వంతున క్షిప్తిజేయనిచో తాము దినెంబరు రెండవ వారమునండియు సమ్మెకై బైదమని నేతినివాండ్ర సంఘములవారు నిశ్చయించినటుల, గాన్పించుచున్నది. పాశ్చాత్యదేశపు పారిశ్రామిక విధానము నీ దేశమున క్రవేశ పెట్టబడె, తత్సంబంధమగు కీడులన్నియు నీ దేశమున గూడ క్రవేపించుచున్నవి. నిన్నటిదినము నీకేట మహానుభావుల రాధాకమల ముఖర్జీగారు స్పష్టపరచిరి. పాశ్చాత్య దేశమున ధనవంతులు పెట్టుబడి జెట్టి, పెద్దపరిశ్రమను నెలకొల్పగలిగిరి. వాటియందు వికరీతలాభముల నాన్జించగలిగిరి. కరీకములు పెంపొందుటకు తమ చెప్పుటయొడ్డిన కూలీలస్థితి మాత్రమినుమంతయయినను కాగడలేదు. వారి కరీరారోగ్యమా, కరీశుభ్రమగుగాలి నెలుతురు జారని మిల్లు భవనముల మూలమున, కృశించినది. శ్రీపురుషులు సంసారములను వడలి ఎడ్డియోనొక పెద్దకట్టగమున గువెగూడి యుండుటచే, వీరి నైతికస్థితి దౌర్బల్యము జెందినది. ఇంతయెల, మానవులు ఆత్మరాహిత్యమగు యంత్రములవలె మారిపోయిరి. ఈ స్థితి దేశము సద్భాగికి తేకమ నడని

రస్మిను మొదలగు తత్వసంపన్నులు చిరకాలము క్రిందటనే, వారించియుండిరి. కాని ఆధునిక నాగ రక వ్యామోహముచే, నీ హెచ్చరికలు సరకుజేయబడలేదు. పరిశ్రామికుల యశాంతి క్రమక్రమముగ హెచ్చినది. పరిశ్రామికాభివృద్ధికి పెట్టుబడిదార్లై తటి యవసరమో, కూలీలు గూడ సంతకన్న నవ సరమనియు, లాభములతో సుభయలకును సమానభాగ ముండుట యవసరమనియు, సాంఘికవాదులు వాదించుచున్నది. కాని ధనవంతులు వీరి వాక్యములను సరకుజేయలేదు. ఈ పోరాటము క్రమక్రమముగ హెచ్చి, అంగ దేశమున లేబరు సంఘములు విరివిగ నెలకొల్పబడెను. తమవ్యవస్థలను కాపాడుకొనుటకు, వీరు సమ్మెకట్టు లను వాయుధమును వయోగించి, పెట్టుబడిదార్లను లొంగదీయించుండిరి. వేతనాభివృద్ధి యవసర మగునపుడెల్లను, సమ్మెకట్టు లే ముఖ్యసాధనలయ్యెను. పెట్టుబడిదార్లకు ప్రత్యేక సంఘములు గలవు. పరిశ్రామికులకు ప్రత్యేక సంఘములు గలవు. ఈ సంఘములకు సంఘర్షణము హెచ్చుచున్నది. దూరదృష్టిగలవారందరును, ఉభయలకును సయోగమును పెంపొందించుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు. పరిశ్రమల లాభనష్టములకు ఉభయలకును సమానభాగ్యత యున్నగాని, సయోగము కుదుర నేరదు. ఇంద కొరకై రెండుమూడు నివారణోపాయములు సూచించబడుచున్నవి. ప్రభుత్వమువారే, పరిశ్రమల నన్నిటిని నడుపుచు, ధనము నెల్ల రకు సాధ్యమగుంతవరకు హెచ్చుతగ్గులు లేక సమానముగ బంచవలయు నని, సాంఘికవాదులు కొందరు వాదించుచున్నారు. దీనిని, ప్రభుత్వ సాంఘిక పద్ధతి యందురు. మరికొందరు, సహకారపద్ధతి నెలకొల్పబడవలయు నని కోరుచున్నారు. మరి కొందరు, పరిశ్రామికులకును, పెట్టుబడిదార్లకును సమానభాగ్యత లుండవలయు నని కోరుచున్నారు. మొదటిపద్ధతిచే, ప్రభుత్వమువారి జోక్యము హెచ్చును. కడకటి రెండుపద్ధతులచేతను, పెట్టుబడిదార్లకును పరిశ్రామికులకును సయోగము గుడినను, వస్తుపరికరముల గొనెడి ప్రజాసామాన్యపు శ్రేయము సరకు జేయబడుట లేదు. పాశ్చాత్యదేశమున, వ్యక్తిస్వాతంత్ర్యమే ముఖ్య దర్శముగ నున్నది. కాని సంఘమునే ప్రాతిపదికముగ దీసికొనెడి, హిందూదేశమునకు, పాశ్చాత్య పద్ధతులు పనికిరావని, ముఖర్జీగారు నుడువుచున్నారు. ప్రాచీనకాలమునందు, ప్రతిసంఘమునకును ప్రత్యేకవిధు లుండెడివి. ఏ సంఘ మా విధుల ననుసరించుటచే, అశాంతి కెడము లేకుండెడిది. ప్రతిగ్రామము నందును ప్రజావసరములను తీర్చుటకు తగిన సాంఘిక ప్రతిష్ఠాపన లుండుటచే, ఆత్మవివాళకరమగు స్వర్ణకవళాశము లేకుండెడిది. గ్రామములువదలి జనులు పట్టణములకు పరుగిడవలసిన యవసరము లేకుండెడిది, ఆకాలమునందు, విలువగల వస్తువులను పల్లెగ్రామములు తయారు చేయుచు, దూరప్రదేశములకు బంపుచుండెడివి. పరిశ్రమలన్నియు నొక్క పట్టణమున గుమిగూడు స్థితి ఆ కాలమున ప్రబలి యుండలేదు. ఏ సంఘమువా రా సంఘపు నియమితకార్యముల జేయుటచే, ధనవంతులొందరు వ్యక్తులకు జేరెడిస్థితి సంభవించలేదు. ధన మన్ని సంఘములకును చాలవరకు సమానముగ వ్యాపించినదని చెప్పువచ్చును. ఆధునిక పారిశ్రామిక విషయములందును, ప్రాచీన మార్గములను విడనాడక, వాటి నాధారపరచికొని నూతనాభివృద్ధి గాంచవలయునని, ముఖర్జీగారు దేశీయుల గోరుచున్నారు. అందుచే పల్లెగ్రామములందు సయితము, పరిశుభ్రత,

ఆరోగ్యము, విద్యాభివృద్ధి గావించి, గృహపరిశ్రమల నభివృద్ధి గావించుచుండినయెడల, పాశ్చాత్యదేశములం దుదయించిన, లేబరు సంఘర్షణము నీ దేశమున తగ్గింపవచ్చును. లేబరుడల, హిందూదేశము పాశ్చాత్యుల పోటీకి తాళలేకపోగా, పారిశ్రామిక సంక్షోభమునకు లొనై, దుఃఖములపాలు గావలసివచ్చును.

సర్ యం. విశ్వేశ్వరయ్యగారు.

నేటి మద్రాసు టైముస్ పత్రిక క్రొత్తపుత్రాంతమును ప్రకటించుచున్నది. మైసూరు యువరాజుగారు పరిపాలనా బాధ్యత నెక్కుడుగనహించునట్లే చించిరనియు, కార్యనిర్వాహక సభాధ్యక్షులుగ నుండించిననీయు, యిందుచే దివానుగా రగు సర్. విశ్వేశ్వరయ్యగారు కార్యనిర్వాహకసభలో సామాన్యసభ్యులుగ మాత్ర ముండవలసివచ్చుననియు, యీ నూతన పరిస్థితులలో, విశ్వేశ్వరయ్యగారు దివానుపదవిలో నుండనెల్లరనియు, అట్టి తేలి మహారాజుగారి పినల్పేడి సరదారు కాంతరాజు ఉర్సుగారు దివానుపదవి నంగీకరించెద రనియు, ఏసంగతియు నేడు మహారాజుగారిలో విశ్వేశ్వరయ్యగారికి జరుగు సంభాషణమీద తేలు ననియు, సమాచారము తెలిసినటుల టైముస్ పత్రిక ప్రచురించుచున్నది. ఈ వార్త నిజమై విశ్వేశ్వరయ్యగారు దివానుపదవియందీ వెడలి పోవలసివచ్చుచో, భారతీయులనేకులు భేదపడక మానరు. విశ్వేశ్వరయ్యగారిసామర్థ్యము దేశభక్తి అ సారము. వారికృషి మూలమున, మైసూరు, స్వదేశ సంస్థానములలో నభివృద్ధియం దగ్రస్థాన మాక్రమించుచున్నది. విశ్వేశ్వరయ్య గారివంటి సామర్థ్యాతిశయిని సేవాలాభములను విడనాడుటచే, మైసూరు సంస్థానమునకు తీరనికొరత వాటిల్ల గలదు.

గోదావరి డెల్టా నీటిసప్లయ

గోదావరి డెల్టా నీటిసప్లయకి సంబంధించిన నిబంధనలను ప్రభుత్వమువారిపుడు ప్రకటించిరి. వాటిని పేరొకచో ప్రచురించుచున్నారము.

స్థానిక వార్తలు

మహాద్వార చికిత్సాబోధిని. — ఈ గ్రంథము బరంపురం వాస్తవ్యులగు బి. శ్యామసుందరావు బిడమ్మ అను ఆయుర్వేదవైద్యులచే రచింపబడినది. ఇకపూయెంజా జ్వరలక్షణములు, అందు కనసరమగు చికిత్సలను, ఆయుర్వేదవైద్యకాస్త్రాసారముగ నిరంపబడినది. ఇందలి చికిత్సలు విషజ్వరమునకేగాక వ్యసాధారణముగ సకలజ్వరములకును స్వపాతములకును లాభకరముగ నుండు నని, పుస్తకము దెంపుచున్నది. ఈగ్రంథము వైద్యులకేగాక, తదితరులకుగూడ లాభించుటకు సరియము లేదు. వెల ప్రతి 15 0-8-0లు.

ఆరోగ్యనిధులు

శ్రీల బహుమానవ్యాసము. ఆంధ్రప్రతికా సంపాదకునకు: ఆహ్వా! హిందూదేశాలోగ్యవిధులనుగూర్చి వ్యాసమును వ్రాయవలయు. శ్రీశ్రీవ్రాయవలయును. అందుత్తమగు వ్యాసమును మా హిందూనుందరిపత్రికయందు, ప్రకటించుచు నావ్యాసకర్తృణికి వెండితెకమును బహుమాన మిస్తును. రచనాపతి విస్తరము, అతిష్ట ప్రమాణముండ 10 పుటలు మించవండ నుండవలెను. భాష బాగుగ నుండవలయు. డిసెంబరు 20 తారీఖుకు మాతశేరవలెను. ఆనైన వ్యాసము గైకొనబడదు. హిందూనుందరిపత్రికాసంపాదకులు ప్రణవపేట, కాకినాడ.

నేతయంత్ర గారములు

మహాత్మగాంధీ గారి ప్రత్యుత్తరము. కూలివాండ్ర ప్రయత్నములు.

కలిగారమునాడు సయితము యంత్ర గారములు తెరకబడలేదు. కూలివాండ్ర పరిస్థితులు వివరించుట అవసరము. ఆదివారమునాడు సాయంత్రము వెరంబూరులో నొక సభ జరిగినది. దివానుపదవి కేళనపిళ్ళైగారు చభకు ప్రత్యేకముగా విచ్చేసి కూలివాండ్రు ఈ సందర్భముననుచున జేయవలసిన పనులను వివరించిరి. అవ్యాసముగా కూలివాండ్రు కష్టపడి పంటాడించుకొనిన ప్రయత్నము యంత్ర గారముల స్వాధీనము చేసికొననందులకు యంత్రాలయములవారి నిరంకుశ చర్యను నిరసించిరి. కల్యాణముందరి తెలువర్యూరుగారు సయితము కూలివాండ్రకు కొంత హిందూ ప్రకటన చేసిరి.

ఇంతవరకును యంత్ర గారములు తెరకబడి యుండలేదు. నిన్న సాయంత్రము కూలివాండ్ర సభ యొకటి జరిగినది. సభాధిపత్యము నహించిన బాబీయాగారు గాంధీగారి యొద్దనుండి యీ క్రింది ప్రత్యుత్తరము వచ్చినదని తెలిపిరి.

“జబ్బు ఇంకను తుదరకుండున చెప్పి ప్రతికీ రాజాలకున్నాను. లేనియెడల కూలివాండ్రకు అప్పక సహాయము చేపియే యుండును”

తరువాత వాడియాగారు ఆరోగ్యస్థులైన తదనంతరము గాంధీగారు కప్పక ఇచ్చటికి వచ్చెదరనియు వారు వచ్చులోపుగా కూలివాండ్రకష్టము లేమియో నిర్ణయించుటకు అందరు పనిజేయవలయు ననిరి. బాబియ్యర లక్ష్యణయ్యగారు నేడు 11 గంటలకు అచ్చటికివచ్చి కూలివాండ్రు కావలసిన సహాయంతయు చేయగలరనిరి. కూలివాండ్ర కష్టనిష్ఠురముల కనుగొనుటకును ముందు వారి క్షేమము కొరకును తగు ప్రయత్నముల చేయుటకును ఈ కరవుకాలమున కూలివాండ్రు అనవసరములగు కష్టములకు పాలుగాకుండ నుండుటకు ప్రజాసహాయము అత్యవసరమనియు, వానికొరకు కూలివాండ్ర సహాయ నిధిని నెలకొల్పట అవసరమనియు నుడిసిరి.

యంత్ర గారముల యధికారుల చర్యను కొంత నిరసించి, కూలివాండ్ర సహాయమునకు అధికారు తెరకను రానందులకు చింతించిరి. ఆరుదినములనుండి తగినంతభోజనము లేక కష్టపడుచున్న యీ కూలివాండ్ర స్థితిగతుల గమకొనుటకు మనరాష్ట్రపాలకులు సయితము హిందూ రానందుల కెంతయు విచారముచూపిరి. ఎకరేయనుచున్న ప్రజాసాయకులే ఈ సందర్భమునను ముందంజవేసిరి. వారి కష్టస్థితిల గమగొనిరి. తగిన సహాయముచేసిరి. కావున కూలివాండ్రు ఎకరసహాయము పొందవలయునో చెప్పట అవసరమని వాడియాగారు చెప్పిరి.

మరల నే డింకొక సభ జరుగును. అప్పుడు ముగియవలసిన ప్రయత్నములు నిర్ణయించుటకు.

సంస్కరణ సంఘములు

రెండు సంస్కరణసంఘములును పొట్నూరు లోని పట్టణములకు వెళ్లి ఈ నెల 1 వ తేదీకి ఢిల్లీకిగమనకు వచ్చెను. ఈ సంఘములలో నొకటి నియోజన విషయమున, రెండవది ప్రభుత్వకాఖా విభజనమునను గూర్చియు సేర్పడుటచే ను వారు బీహారు, ఒరిస్సా, సంయుక్త రాష్ట్రములకు సంబంధించిన విషయముల నాలోచించిరి. బీహారు ప్రభుత్వప్రతినిధులు ప్రభుత్వమువారి భాషములను రాష్ట్రీయసంఘము, ముస్లిములీగు, భూస్వాముల సంఘము. వాటికేళ్ళులసంఘము, బంగాలీలసంఘము, గమలసంఘము, మున్నగు సంఘములవారు సాత్వమిచ్చిరి. లక్నోలో నవంబరు 25 మొదలు 29 వరకును వారు సాత్వము పుచ్చుకొనిరి. అచట ప్రభుత్వప్రతినిధులును, బ్రిటిషు ఇండియా సంఘ ప్రతినిధులును, ఆగ్రా జమీందారుల సంఘము, సంయుక్త రాష్ట్రముల కాంగ్రెసు సంఘము, మోస్టములీగు, మోస్టము డిఫెన్సుసంఘము, ఉత్తరహిందూస్థానవాణిజ్యసంఘము, సంయుక్త రాష్ట్రముల వాణిజ్యసంఘము, అంగ్లో ఇండియాసంఘము, మున్నగు సంఘములవారు సాత్వమిచ్చిరి. డిశంబరునెలమొదటివారమున లాహోరులో పనిజరుగును. పిమ్మట వారు నాగపురమునకును కలకత్తాకును వెళ్లెదరు. క్రిస్తయను నెలపులకు ముందు వారు కలకత్తాకు వెళ్లి అసాను విధానము నాలోచించెదరు. ఆ పండగలైనపిమ్మట కలకత్తాలో పని ప్రారంభమగును. బంగాళమునుగూర్చి సాత్వమును పుచ్చుకొందురు. పిమ్మట చెన్న ప్రసిని బొంబాయికిని వెళ్లి ఫిలేరీ నెలారంభమునకు ఢిల్లీకి వెళ్లెదరు.

హిందీభాషావ్యాప్తి

చెన్న రాష్ట్ర వాస్తవ్యులకు నిజ్జిప్తి.

ఒక జాతి ఎంతటి సేవసేవికి పాటుపడినను స్వభావము మాత్రము వదలకుండుచో కావ్యసౌఖ్యమును స్వాధీనము ననే యుంచుకొను గలుగును - డా॥ డేటు:

భరతఖండము, దన్ను కడలపను పోయి యైకమత్యమును గూర్చి బోధింపుము. ఏకభాషయే ఐకమత్యమునకు మూలకారణమని మాత్రము మరుగుపరము - తేనెమాత భరతఖండమున నధికభాషమున నివసించు ప్రజలమోదించుభాష హిందీభాషయే - ఆర్. సి. దత్తు.

భరతఖండమున జేతభాష లభికముగ నుండినను తక్కినవానికి విలక్షణమగు భాష హిందీభాషయొక్కటియే. ఆ భాష కధికమగు వ్యాప్తికలదు. హిందీభాషను నేర్చినవ్యక్తి జేతమున దంతమును సుమరింగలుగును. అన్ని రాష్ట్రములందును హిందీభాష నెరింగినవారు పుష్కలమైనారు. అలిసి నెంటు.

చెన్న పురి రాష్ట్రవాసులగు ప్రముఖులు! చెన్న పురి రాష్ట్రమునందు హిందీభాష నధికముగ వ్యాపింపజేయుట జాతీయతకు చాలముఖ్యమగు విషయమని నేను తలంచుచున్నాను. చెన్న పురి రాష్ట్రమునందు తప్పకక్రింద అన్ని రాష్ట్రములందును హిందీభాష చాలవరకు వ్యాప్తముగా నున్నది. ఉత్తరహిందూస్థానము పంజాబు రాజపుత్ర స్థానము సంజాయ్ గాష్ట్రము లా నీ చోరు రాష్ట్రముల వారు హిందీభాషను గ్రహించుటకు ముట్టాడుటకును సమర్థులుగా నున్నారు. మహారాష్ట్రము, గుజరాతు, సింధుదేశములందు హిందీభాష వాడుకలో లేవచ్చును అచటివారుగూడ హిందీభాషను బాగుగ గ్రహించగలిగియున్నారు. మరియు కొంతవరకు ముట్టాడుటకుగూడ శక్తికలిగియున్నారు. ఆ రాష్ట్రములలో వాడుకలోనున్న జేతభాషలో సంస్కృతభాషకు సంబంధించినదిగా నున్నవి. చెన్న రాష్ట్రము మాత్రము ప్రత్యేకముగ నున్నది. తక్కిన రాష్ట్రములలోని జేతభాషలకును చెన్న రాష్ట్రమునందలి జేతభాషలకును సంబంధ సేమియును లేదు. చెన్న రాష్ట్రమువారు తీర్థయాత్రలకుగారి ఇతర పనులవిదగని ఉత్తర హిందూస్థానమున కేగవలసివచ్చినచో నచటవారిస్థితి విశేషముల స్థితిలేననే కష్టతరమగుచున్నది. అటులే చెన్న రాష్ట్రమునకు వచ్చిన ఉత్తర హిందూస్థానము వారును చిక్కుపడుచున్నారు. ఒకభాష యొకరికి తెలియుయే వ్యాపారమునకు ముఖ్యకారకము. ఏకభారతావేదమునకు విశ్వప్రయత్న మొనర్చుచున్న తరుణముననుమి నిరోధమును నివారించక ఉదాసీనముగ నుండగూడదు. ఏకభాష లేని భారతముననే భరతజేతమునకు వాస్తవికత కలిగినదని ఎల్లరునుగ్రహించగలరు. ఇట్లుకావలెనను వారి కొకరాష్ట్రము వారిభాషను గ్రహించుచుండుటవలననే విశేషము లొక రాష్ట్రమువారిచే నింకొక రాష్ట్రము వారిని నిర్బంధిం జేతమునవశమయి కొనగలిగిరి. దేశీయులు దైకమత్యముతోకొని చిత్తముతక్కిర పడలేనని జేతమునందందరుగా నున్న హెచ్చుచుండియైన యొక భాషను గ్రహించుటయవసరము. భరతఖండమున సార్వజనికభాష యగుటకు హిందీభాషకేగాని మరి ఏభాషకును అవకాశ మగుటదదు. పంజాబు సంయుక్త రాష్ట్రములు, బెహారు, మధ్యరాష్ట్రములు, రాజపుత్రస్థానము, సింధు, కథివారు, గుజరాతు, బేరాతు, హైదరాబాదు రాష్ట్రములందు చాలమంది హిందీభాష నభ్యసించినవారుగా నున్నారు. మహారాష్ట్రమున వంగజేతములు కూడను కొంతవరకు హిందీభాషను గ్రహించ జాలియున్నారు. దేశీయులలో 8 వ వంతు వారుగ చెన్న రాష్ట్రమువారు మాత్రమే హిందీభాషను నేర్చుకొన వలసియున్నది. ఆ రాష్ట్రమునగూడ మహమ్మదీయులు కొంత వరకు హిందీని గ్రహించ గలిగియున్నారు.

ఉత్తరదక్షిణ హిందూదేశముల సంయోగమునకు హిందీప్రధానభాషగా నుండవలె ననిన చెన్న రాష్ట్రవాసులు తమ మాతృభాషలకు పుణ్యజీవ జలెకని తలంపగూడదు. అంగ్ల భాష సార్వజనిక భాషగా జాలదు. దానివర్ధింపినవారి సంఖ్య చాలస్వల్పము. జేతాభిమానమును విస్మరించి అంగ్లభాషనే సార్వజనిక భాషగా జేయవలెననుగూడనది సాధ్యముగా దనుట స్పష్టము. భారతీయ జనసామ్రాజ్య మాభాష నెన్నటికిని గ్రహించజాలదు. 50 శత్యవలసలుండి అంగ్లభాష నేర్పబడుచున్నను ఆభాషను నేర్వగలిగినవారు 100 కి రిమంది కంటె హెచ్చులేదు గాని అంగ్లభాష విషయ ముసంభవ

మనుటకు కారణాంతరములను చూపుటవసరము. లోక మాన్యతలకు మహాత్మ్యగంధి కీ॥ శే॥ కృష్ణస్వామయ్యగారు మున్నగు ప్రముఖులు పుష్కలమైన హిందీభాష సార్వజనిక భాషగా నుండదగునని స్థిరపరచిరి.

కాన నునను హిందీభాషా విషయము సంగీకరించితిమేని జేతైకభాషామతస్య అచిరకాలముగానే పరిష్కృతము కాగలదు. ఆరునెలలు సామాన్యముగ అతి మిక్కిలి యొక వత్సరము హిందీభాష నభ్యసించిన బాగుగా చదువుటకును వ్రాయుటకును గ్రహించుటకును మాటలాడుటకును శక్తికలుగుట నిశ్చయమని నేను నా అనుభవములవలన తెలుపగలను. చెన్న రాష్ట్రమునందు జేతాభిమానులగు వారందరును తమ బిడ్డలకు మాతృభాషతోపాటు యాఖ్యముగా హిందీభాషనుగూడ నేర్పించుట ముఖ్యకర్తవ్యముగా తలంపవలెను.

సామీయమిత్తులగు నన్నదేశీయులారా యిపుడు ప్రపంచమునందంతటను అన్ని దేశములు తమ జీవితముల రక్షించు కొనుటకు చాల కష్టపడుచున్నవి. కాన మనముగూడ మాతృదేశ సంగత్యమునకు చాల కష్టపడవలసి యున్నది. మాతృదేశము నుదాహరణభరితముగ నెవ్వరలెననను మహాత్మ్యదేశములలో సమనుగు స్థానమున నిలుపవలెననినను స్వరాజ్యమును బడయవలెననినను ప్రాచీన నాగరకలను పునరుజ్జీవింపజేయవలెననినను ప్రధాన జాతీయభాషను వ్యాపింపజేయుట అత్యవసరము. హిందీభాష చాల లలితమును సంపన్న వాద్యయమును నగుటచే నట్టి గౌరవానమును బడయుట కాభావయే యర్హమని జేతీయ నాయకులందరును నిర్ధారణ చేసిరి హిందీభాష వ్రాహ్మణుల ప్రత్యేకభాషగాదు. సుచోత క్షుద్రులకు కలిగదాను నేతపరాధాండ కులమునబుట్టిన వాడయ్యు హిందీభాష యందు మృదువుగుగ గీతములను రచించెను. సిక్కులమును స్థాపించినగురు నానక్ దేవుడు. మాయతమయమును భక్తిరసభరితులగు వాఙ్మయమును హిందీభాషయందు రచించెను. మహమ్మదీయ కవులగు రసీం - బ్యాసీగార్లు హిందీభాష యందు తమప్రజ్ఞాధికతను విశదపరచిరి. గానహిందీ భాషయొక వర్ణమునకుగాని యొకమతమునకుగాని ప్రత్యేకస్వాధ్యమని తలపగూడదని స్పష్టమైంది. చెన్న పురి రాష్ట్రమునగల వ్రాహ్మణ వ్రాహ్మణేతర సమస్యలను హిందీభాషకును సంబంధ సేమియునులేదు. హిందీభాష వర్ణ విభేదమును పాటించునది గాదు. ఆభాషాసరిత్వప్రీతి అన్ని వర్ణములవారును సమావేశి.

చెన్న రాష్ట్రమున హిందీభాషను వ్యాపింపజేయును ద్వయమును మహాత్మ్య గాంధీగారు ప్రారంభించిరి. ప్రయాగ లోని హిందీసాహిత్య సమ్మేళనమువారు ద్వయములను భరింప సంగీకరించిరి. హిందీభాషను నేర్పుట కనుభవజ్ఞులగు సుభాష్ట్రయ్యల నుత్తరహిందూస్థానమునండి వారువలెనెదరు. మనము చూపవలసినది సహకార భావముమాత్రమే. ప్రస్తుతము చెన్న నగరమున 6 పేటలలో 6 పాఠశాల లేర్పరప బడినవి. ఏపేట యందైన 20 మంది విద్యార్థులు చేసినచో నచటకొక పాఠశాల ఏర్పరప బడును. ఈవిషయమును గూర్చి ఏవిషయమైన తెలియగోరు వారు నాకు వ్రాసిన నేను తెలుపుటకు సంసిద్ధుడనుగా నున్నాను. హిందీ ప్రచారకార్యాలయమునకు మీరు వ్రాయవచ్చును. అదివారములతప్ప తక్కిన దినములలో ఆర్మీనియను వీధిలోని గోక్షేపాల్లో ప్రతిదినమును సాయంకాలము 4-80 మొదలు హిందీభాష నేర్పబడుచుండును. నేర్చుకొన గోరువారచటికి తమ కనుకూలమైన సమయమున నేర్చుకొనవచ్చును.

ప్రాముఖ్యమగు నీభాషా వ్యాపక సమస్య యుగజనులవైననే ప్రధానముగా నాధారపడి యున్నది. జేతానురాగమున పవిత్రాన్ని కుండమున మిస్సార్ల పరత్యమును వై.వ.వ్యములను ప్రేమ్మోడు. హిందీభాషను రాష్ట్రమునందంతటను వ్యాపింపజేయు భారమును వహించుటకు. స్వాతంత్ర్య జేతా పవిత్రాలయమును భరతమాత ప్రాపించుట కిదియే ప్రధాన మార్గము.

సత్యజెవ పరివ్రాజకుడు. హిందీప్రచారక కార్యాలయము-మద్రాసు. కార్తీకపౌర్ణమి 1915.

రాజగోపాలాచార్యులవారి పర్యటనము.

గత నెల 27-వ తేది యుదయమునందు అనంతపురము మునిసిపలు కౌన్సిలుసభ జరిగినది. ఆసెలబి. పి. రాజగోపాలాచార్యులవారు సభ నలంకరించి వివిధవిషయములను గురించి సభ్యులతో మాచ్చుచిరి. తరువాత వారు పురమునచూచి పర్యాయము 8 గంటలకు డిప్యూటీ మేయర్లకు సభకు దయచేసిరి. సాయంకాలము వారిగౌరవార్థ డిపార్టీ జరిగి యుండెను. తరువాత జిల్లా లాలాకాబోధ్య సభ్యులును మునిసిపాలిటీ కౌన్సిల్లరును ఆచార్యులవారితో కలిసి పోటోగ్రాఫ్ తీయించుకొనిరి.

బొంబాయి రాజధాని కలెవు ప్రజలసంక్షోభము

గవర్నరుగారి యుగవ్యాసము

బొంబాయి పురమండరమున మహాసభ గవర్నరుగారి అధ్యక్షత క్రింద సమావేశమైనది. బొంబాయి రాజధానిలో ప్రజలు పడుచున్న సంక్షోభమును గూర్చియు అచటికలపును గూర్చియు గవర్నరుగారు వివరించిరి. కలెవుచే ప్రజలు బొంబాయి సంక్షోభమును నివారించి వారికి సహాయమొనర్చుటకు సహకారము కావలయుననియు గానికలెవుచే ఏర్పాటులకు చేయవలయుననియు ముచ్చటించిరి. తనవారిపాలనమున ప్రజలు తనకు విశేషముగ తోడ్పడినందులకు గవర్నరుగారు వందనము లిచ్చించిరి. వర్షము లేకపోవుటచే పంటలు పండలేదు. ప్రజలు తిండిలేక మలమల మాడిపోవుచున్నారు. నిరాధారయులగు ఈ ప్రజలప్రాణములను గాపాడుటకు ప్రజలు ప్రభుత్వమువారికి తోడ్పడవలయును. రాజధానియందు పరిస్థితులు ఎటులున్నచో వాటినికొంచెదు సభ్యులకుచదివి వినిపించి తాము చేయబూనుకొన్ని సౌకర్యములను గూడ నూచిరి. వ్యవసాయదారులకు చాలకష్టముగ నున్నది వీరిసాధనంపట్టి కొరంతగ నున్నది. ప్రభుత్వమువారు పశువులకు ఆహారమును సరఫరాచేయుటకు గొప్ప ప్రయత్నములను జరుపుచున్నవారు. ప్రజలకావారమును పశువులకు మేకలకు సమకూర్చుటకు తాము చేయుప్రయత్నములను కొన్నిటిని తెలియజేసిరి. బగ్గా నుండి 97 వేల టన్నుల లియ్యమును బాగ్రతజేసివారము, వీటిని ఇంతకంటె ఎక్కువగ విక్రయించగూడదని నిర్ణయించివారము. మునిసిపలు సంఘములు 6, ప్రజలును చవుకగ భాగ్యము నమ్ముటకు గిడ్డంగులను నెలకొల్పిన ప్రభుత్వమువారువారికి సహాయపడెదరు. కలయునపుడు ఈడుకాణములను నెలకొల్పుటకు వీరికి దొరతనమువారు ఆర్థికసహాయమొనర్చెదరు. వ్యయసాయదారులకు బదులిచ్చుటకు ప్రభుత్వమువారు ఇదివరకే జిల్లాధికారుల సలహాననుసరించి 28 1/2 లక్షల రూప్యములను ప్రత్యేకముగ నిచ్చిరి. ఈసాలనకు ఇంకొక 50 లక్షలనుగూడ ఏర్పరచుటకు బ్రయత్నించుచున్నారు. ముందుసంవత్సరమునకు 60 లక్షలను ఇచ్చుటకు ప్రయత్నించెదరు. ఇంకను ఇట్టి సదుపాయములను జేయుటకు సిద్ధముగ నున్నారు. యధాప్రకారము మాయూలుగ ప్రజల సంక్షోభమును తగ్గించుటకు ముందుగనే ఏర్పాటులు జరిగినవి. ఉచితముగ ప్రజలకు సహాయమొనర్చుటకు కొంతసామ్య ప్రభుత్వమువారిచే ఒసంగబడినది. ఈ కరవుభాధను తొలగించుటకు కలయునెబ్బంది ఏర్పరపబడుచున్నది దీనికై వైద్యమునచేసిన పౌరసేవోద్యోగులను వీరిపించుచున్నారు. వైద్యమునుండి వైద్యాధికారులనుగూడ రప్పించుచున్నారు. ప్రజాకోగ్యమును రక్షించుటకై వీరునియమించబడుదురు. కలరా ఇక్ష్మలుజా వ్యాపించకుండగవీరు తోడ్పడెదరు. ఈకాటకమును నివారించుటకు జరూయగ ప్రత్యేకముగ నూరుమంది ఉద్యోగస్థులను నియమించుటకు తాత్కాలికముగ దొరతనమువారు ఉత్తరువును ఇచ్చియున్నారు. వీరు కాటకము పట్టిన గ్రామములయందు సంచారమునల్పి వారి ఆరోగ్యమును, బాధలకు కలిపెట్టి సహాయ మొనర్చవలయును. నాకును నా సతి కిని స్వార్థకచిహ్నముగ సత్కరించుటకు బొంబాయి ప్రజలు నిశ్చయించుకొంటిరిని వినియున్నాడను. ఆయ్యది నిశ్చయమైనచో దానికయ్యెడు ధనమునంతను ఈసమయమున ప్రజలకు కావ్యతముగ ఉపయోగించునట్లు వినియోగించిన తాముఉభయములను చాల నంతసించెదమని గవర్నరుగారు నుడిచిరి. దీనివలన ప్రజల ఆరోగ్యము బాగుపడును. ఇక్కటులు చాలవరకు తగ్గును. జీవనము వారికి ఉత్సాహకరముగ నుండగల దనిరి ఇట్టి సమయమున మిమ్ములందరిని బాసి చనుటకు నాకెంతయు విచారకరముగ నున్నది. ముఖ్యముగ సందిగ్ధసమయమున మిరందరును నాకు కుడిబుజమునలే తోడ్పడితిరి. ముందుగూడ మీరు ఇదే మనోదైర్యముతోడనే, వైద్యముతోను పూనికతోను ఈకష్ట కాలమున నెగ్గుగలసి విశ్వసించుచున్నాడను. ముందుమీరు చేకూరనున్న అభివృద్ధిని విశ్వర్యమును మీరు కాంచగలరు. విల్లింగ్డునగారు అంతోష్టవ్యాసమున కరవును నివారించుటకు దయార్థిబుద్ధితో ప్రజలందరును ధారాళముగ ధనసహాయము చేయవలయు నని హెచ్చరించిరి.

బక్రీదు అల్లరి సేరము: - కలయూరు బక్రీదు అల్లరి సేరములు డిసెంబరు 9 తేదీన మహారాష్ట్ర పూరులో విచారణ జరుగును. హిందూదేశిక రక్షణకాసము క్రింద ప్రత్యేకముగ వ్యాయాధికారులు ఏర్పరచబడిరి. 172 మిద సేము మోపబడినట్లు తెలియుచున్నది.

రాజ్య ప్రతినిధి గారి ధరతీపుర సందర్శనము

వనంబు 28 తేదీ రాజ్య ప్రతినిధి గారికి విందు సల్పబడినది. తత్సందర్భమున రాజ్య ప్రతినిధి గారిట్లు ఉత్తరమును పంపిరి—

మహారాజా సాహెబు గారు, మీరు క్రూరవ్యాధి నుండి బయటపడినది మరల స్వస్థుడై యున్నట్లును, మిమ్ములను మాత్రసాహిబా గారిని, ధరతీపుర నామలను ప్రభుధనమున నేను అభినందించుట నీ యున్నది. మీ ఆరోగ్యమును గూర్చి అనుదినము నాకు చేరడి కత్తులను జూచి మీరు క్రమముగ ఆరోగ్యస్థితియందున్నారని తెలిసికొనెడివాడను. మీరు వెలుబిచ్చియు మీరు నేను అభివృద్ధులై యిది రెండవసారి. దీనినే మీరాజభానిని, నేటివినోదములు జూచి ఆనందించగల్గినాడను. మీరు యుక్తయస్సును పొందినారు. స్వతంత్రముగ రాజ్యపరిపాలనమును నిర్వహించు క్రమము యందు ప్రవేశించితిరి. అట్టి అధికారమును నేనిపుడొసంగుటకు నాకు అరకాశ్యముల వుంచి నందులకు నే నెంతయు సంతసించుచున్నాడను. మీ రాజ్యమున వర్షములు సురియించున కరభృష్టతన దని కనుక తెలియజేసితిరి. దానిని వినుటకులను నానుసంబునకు సంతాపకరముగ నున్నది. ఇట్టి మహా క్షయమున మీరు విశేషముగ భవ్యమును చేయవలసియున్నది. అట్టితరీ మందు ప్రజల కష్టములను నివారించుటకు చాలవరకు ఖర్చును ఈ సమయమున తగ్గించ నీశ్చయించుకొన్నదలకు మిమ్ము నెంతయు కొనియాడుచున్నాను. ఈతి బాధలచేత చేతము బాధపడుచున్నది. ప్రజల సంతోషము కష్టతరముగ నున్నది. మీరు రాజ్యకార్యభారమును వహించుటకు భగవంతుని నేమిదేవుడు ఇట్టి దుస్థితికి పాల్పడించుటకు నే నెంతయు విచారించుచున్నాడను. ఈకష్టములను నివారించుటకు మీరు అతిశ్రద్ధతో శ్రమతమాదులకొచ్చుకొని కృషిసల్పవలసి యందును మీరు కార్యభారమును సంక్లిష్టతరముగ నిర్వహించుటకు వలయు నాయమునం తన ప్రభుత్వాభివృద్ధిగలనుభవకరనిష్ఠింపుచుతోడ్పడగలరు. కాటకనివారణార్థము మేము కేయలున్న ఏర్పాటును, మేమవలంబించు విధానములును మీకుగూడ ఉపకరించును. మీ చేతమునగూడ ఈవిధానముల నవలంబించి కాటకమును నివారించుటకు వీలగును. మీ రాజ్యమున ఈవిషయమై ఉత్సాహపూరితులై పనిచేయుటకు మీరు ఉత్తరీరితిని ఆయా కాభివృద్ధిగలను మీరు హెచ్చరించవలయును. మీరు సంతోషితులగు ప్రజలకు ఉత్సాహము కలుగునటులు ప్రయత్నించవలయును. దీనికి వలయు విధానములను అవలంబించవలయును. ప్రజలయొక్కయు సమయయొక్కయు దుస్థితిని బాధించుట మీరు సదా ప్రయత్నించవలయును. మీ ప్రయత్నము లెన్నడు ఫలప్రసూనులు గాంచునో యని ఎదురుచూచు చుండవలయును. వివరసాయమునుమరల దైవ్యభాగవనలంబించి కర్మముల ప్రారంభించునట్లు మీరు సహాయమొనర్చవలయును. నేద్యముచేసి కొని దానిఫలమును అనుభవించుటకుల కర్మములకు ఉత్సాహమును పురికొల్పవలయును. కరభృష్టతన కలుగు కష్టముల నన్నిటిని భరతీపురము ప్రభువులును, పరిపాలకులును గుణపాతముగ గ్రహించవలసియున్నది. దీనివలన ఎక్కువ పరిజ్ఞానము లభించును. దానిచే తాము చేయవలసిన దానిని చక్కగ నిర్వహించుటకు అవకాశము లేర్పడును. తమ మంచి వలన ప్రజల సానుభూతిని గ్రహించగలుగుదురు. కాన ఇట్టి సమయమున మీరు ధైర్యమువలంబించి ప్రజలకష్టమును నివారించుటకు ప్రయత్నించెదరని విశ్వసించుచున్నాడను. ఇట్లొనర్చి ప్రజల విశ్వాసమును చూడగొనెదరని నమ్ముచున్నాడను. ఈయుద్దయనకై దర్బారునండి అపారమగుసామ్య సమర్పించబడినది. అద్దానంజేసి మీఆర్థికపరిస్థితులుగూడ తృప్తికరముగ లేవని నే నెరుంగుదును మనప్రభుత్వమునని యుద్దము విజయవంతముగ అంత్యమైనది. మీసలహా ననుసరించియైన నేను మీసమ్యక్తిమీదనైన నేను ఈసామ్య విరియగించబడినది. మీధనమును పని తోకార్యములకై వినియోగించబడినది. తెలుపుటకు నే నెంతయు సంతసించుచున్నాడను. రణరంగమున భరతీపుర వైశ్యముల కద్వితీయముగు భ్యాతినిగడించినది. 10 ఏండ్ల క్రితము భరతీపుర వైశ్యములు అఖంధితమై కరుణాప్రచురములగు ప్రసిద్ధిబెందినది. ఆప్రభావతని నేటికిగూడ నిలబెట్టుకొన్నది. రణరంగముననుండి వచ్చిన సమాచారములన్నియు ఈ వైశ్యములను కొనియాడుచు విరూపక్షున ఘనకార్యములను తెలుపుచుండెను. ఇంట్లాంటి లానున్న వైశికసభవారుగూడ ప్రత్యేకముగ మీ నేనలను అభివృద్ధిచెందినది. రసపుత్రస్థానమున నైతికులను సమకూర్చుటయందు భరతీపురము ఆ గ్రంథాన మలంకరితచినది. ఇదెంతయును నుత్సాహకరముగ నున్నది. ఈ సమయమున గూడ దొరతనమువారికి జరుగగల కావలసిన సహాయమును

గూడ మీచేయవలసి. తేపు రబోవు డిశంబరులో సమావేశమగు సుస్థానాధీశ్వరుల సభకు మీరుగూడ దయచేయగలరు. మరల కోరుచున్నాడను. ఆసభయందు జరుగుచున్న విశిష్టతయు వ్యాప్తముగను జ్ఞానోత్పాదకముగ నుండగల్గునని నమ్ముచున్నాను. పూర్వపు రాజకీయోద్వేగులతోడను ప్రస్తుతపు రాజకీయోద్వేగుల నోడను మీరు ఎల్లప్పుడును మైత్రీతో మెలిగిరని వినుటకు నే నెంతయు ఆనందించుచున్నాడను. మీ కరసగతుగువో నేనును, నాకుద్వేగులును మీమతోడ్పడగల న్నేనునులనుని మీరు విశ్వసించవచ్చును.

ఈ రాజకీయోద్వేగులు (పాలిటికల్ ఆఫీషియల్) గా బ్యాంగురయండను, ఇతర తాబేదారి ఉద్వేగులయందును మీసంజ్ఞా వాల్చివృద్ధికోరకునుపరిపాలనాసౌత్వవనకు విశ్వాస పూర్వకముగ గావించిన కార్యముల నన్నింటిని మీరు ఆమోదింపితిరనియు వాటిని కొనియాడితిరనియు వినుటకు నే నెంతయు ఆనందించుచున్నాడను.

ఈ యుద్దమున కలిగిన బాధలను నివారించుటయందును మోచుటవారిచులు అభివృద్ధికొంటును నాలు పాటుబడెనని మీరందరును కొనియాడించుటకు మీరు వందగములు హిందూదేశపు సంస్థానాధీశ్వరుల సత్తి తెలుములయొక్కయు, కొమార్తెలయొక్కయు, కల్లలయొక్కయు సహాయమున నమ్ముకొని మీరుగడించిన కార్యములను చేయగల్గినది. మీరే దాని కంతకును కారణభూతులు. ఇందులో యుక్తముగ భరతీపుర మాత్రసాహిబాగారి నుగుణపరిపరయు, ఆయను ఘనకార్యములు ఎంతయు కొనియాడదగినవి. ఈ యువబౌద్ధావ్యయము నాటుటకు సార్వభౌము డీ మేకు ఒక సంవత్సరపుక ఆఫ్ ఇండియా బిరుద మేసావీ. 19 ఏండ్లు మొదలి పెద్దవారిగజేసిన ఆయను మహారులు మీ ఆమెజీవిత కాలమున ముఖనాదకముగ రాజ్యాధిపత్యము వహించుటకంటె ఆయను అవేషించుకోరిక ఎన్ని ఆమె యదృష్టమే వదృష్టము మీకు ఆభగవంతుడు ఆయనారోగ్య విశ్వరూపుల నొసంగుగాకయని మీజననతోపాలు నేనుగూడ ఆమెశ్వరుని అర్థించుచున్నాను. ఈ సమయమున మనమందరము ఈ విందున పాల్గొని లెప్టినెంటు క్రెస్టెసింగు బహదూరు మహారాజాగారి ఆరోగ్యమునకును విశ్వరూపులకును ఆలోక కళ్యాణుని ప్రార్థించెదము అని రాజ్య ప్రతినిధి గారు నడిపిరి.

పురవాసు లొకరిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:—గూడూరు తాలూకా కోటగ్రామములో బిల్లరవర్తకము చేయుచుండెడి అబ్దుల్ ఖాదర్ సాహెబు అంగడికి కన్నమువేసి రెండువందల రూపాయల గుడ్డలతానులు, వందరూపాయలు రొక్కము నెలగో దొంగిలించికొని పోయి పోలీసువారికి రిపోర్టుచేయబడినది. విచారణ జరుగుచున్నది. ఈయను మా యూరిలో నీ భయ మెక్కువగ నున్నది.

మరణములు:—ఈవారమున వివరముగలవి 90 మంది కలరా వలన 11 మంది ముడించెదరని కాన్సోలేషను ఆరోగ్యాధి కారులు ప్రకటించుచున్నారు.

కర్మము ప్రభువు గారు:—కర్మ ప్రభువు గారు త్వరితగతిన కలకత్తానుండి వచ్చి విజ్ఞాపనా స్వరణవిన్నాపిపట్టు చేయగలరు మన్న ప్రయత్నములను పరిక్షించెదరని ఇంగ్లీషునును పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

జాతీయపత్రికామిగిది:—జాతీయపత్రికామిగిది నిధి, దక్కనము కొంత అవసరించిన పార్శ్వసారధి మొదలయిన అనుగుమస్తామీద తేబడిని నేరములన్నియు పూర్తిగా విచారణ యొనరికవరకును, ముఖ్యవ్యాపకములైన నాటిను, న్యాయమూర్తి నేపీయరు గార్లు మొదలయినవరకు కక్ష నిధిం చుటకు కొంతకాలము నిలిపివెట్టి తీర్చావలసి

రాజ్య ప్రతినిధి 30 మంగళవారము

ప్రభుత్వ విభాగము	మొత్తము	మొత్తము	మొత్తము	మొత్తము	మొత్తము
	24 X 24	24 X 24	24 X 24	24 X 24	24 X 24
కలకత్తా	82.0	65.9	...	38.70	43.26
బాల్గోరు	81.8	72.9	...	21.97	84.72
కాకినాడ	82.0	70.7	...	28.80	86.56
బందరు	84.2	71.3	...	48.82	88.57
గుంటూరు	87.2	70.3	...	28.25	81.11
కర్నూలు	88.8	72.1	0.85	45.93	81.19
మద్రాసు	85.6	74.3	...	60.18	48.07
నాగపూరు	80.2	67.8	...	20.40	80.34
అనంతపురము	86.2	68.9	...	18.80	28.68
చిత్తూరు	85.1	67.6	...	16.71	19.67
కర్నూలు	87.0	69.5	...	20.89	25.77
కడప	88.9	72.1	0.85	18.85	29.54
తెంగుళూరు	80.3	64.7	0.02	28.64	88.74
కల్లూరు	86.5	69.6	...	28.01	87.71
కలము	87.9	69.5	...	19.91	87.40
కోయంబుత్తూరు	82.4	70.0	0.16	21.11	19.76

ఆర్. ఎల్. జోన్నా, బాధ్యతగల రాష్ట్రము.

అమృతం జనము

అన్ని నొప్పులకు పరమాషధము

వెల స్వల్పము

తల నొప్పులకు వేరు పొందినది.

గుణము లే కుండిన మీ వైకము మీకు ఇయ్యబడును.

వనమూలికలచే చేయబడును.

సువాసన గలది.

గుణ మధికము

పంచభాషను చూచి కొనిన మోసముండదు.

ఒకసారి పరీక్షించి చూడును.

చక్కని డబ్బితో వెల రా అణాలు.

అన్ని దుకాణములలోను దొలుకును.

అమృతం జనము డి పో,

6, తంబుశెట్టి వీధి, మదరాసు.

109, ఫ్రేరి రోడ్డు, పోర్టు, బొంబాయి.

వృత్తాంతములు

డిసెంబరు 5-వ తేదీనుండి 12 వరకు 40 హార్వాటు బట్టలుగారు అలహాబాదులో నుండెదరు.

యాద్యవిరాళములు:— వికసిత ప్రజాసేవాసమితి గారు 50 పేలపానులను బూండ్లీచుహర్వాటా గారు 1000 పానులను ఇచ్చిరి.

బొంబాయిలో వెట్రోలు పండితలెట్టు నిబంధనలన్నియు డిసెంబరు 1 తేదీనుండి తొలగించబడును. అనాటినుండి నిబంధన తేలియిండు.

బాడ్మింటన్ ఖాతా 25 వ క్వార్టర్లలోను బట్టలు టుట్ట బొంబాయి రాజధానిలో వెల్లింగ్డనుగల గారు విరాళములకై ప్రజలను కోరిరి. ఇంతవరకు 268588 రూపాయలు వసూలైనవి.

కీ|| శ్రీ|| గిల్బర్టు గారి స్థానేకంక్రరణసంఘమున ఎవరిని నియమించవలెనో దానినిగూర్చి ఇండియా దొరతనమువారు ఇంకను యోచించుచున్నారు.

బర్మాలో ఇప్పుడు సంచారము గావించుచున్న సాధు మందరసింగుగారి వెనువెంటనే ఆర్యమతిబోధకు దొకడు అనుసరించి తిరుగుచున్నాడు.

బాడ్మింటన్ ఖాతా భరణి పూర్తి మాజీసాహిబ్ గారికి క్రమము ఆఫ్ ఇండియా యని బిరుదు మొసంగిరి. దీనిని రాజ ప్రతినిధిగారు భరణి పూర్తి నుండవచ్చునపుడు ఆమెకు రహస్యముగ ఈ బిరుదును అందజేసిరి.

బర్మా విశ్వవిద్యాలయమున విద్యాభ్యాసమునందు కొన్ని మార్పులను గావించవలయునని బర్మావారు కొంతమంది సంఘములుగ ఏర్పడి కోరిరి. దీనికి ప్రత్యుత్తరముగ ఆరుగురు బర్మనులను అదనముగ విశ్వవిద్యాలయపు సంఘసభ్యులుగ నియమించిరి. వీరు ఈ విషయమై కృషిచేసెదరు.

తిరువాన్కూరు దివానుగానున్న డి|| బి|| ఎస్. పద్మనాభయ్యుని ఎం. ఏ. గారు 29-వ తేదీన నగరకోయిలులో తమ యింటికి ద్వర్వద్దకు, చనిపోవునట్టి వీరికి కయను 64 ఏండ్లు, దివాను పనిచేయుటకు పూర్వము వీరు దివాను పేషెంటుల పని నుండి విరామము నొందిరి.

పరిశోధనార్థము ఇంగ్లాండు-ఇండియాకు విమానములు పయనమగునని తెలుపబడిన సంకల్పినిగూర్చి ఇంతవరకు ఫలానా తేదీని ప్రారంభమగునని రూఢిక తెలుపబడలేదు. కాని డిసెంబరు మధ్యభాగములో డిల్లీలో ప్రారంభమగుననియు దానికై విమానములకు కలయిక సౌకర్యముల నిమిత్తమై ఏర్పాటులు జరుగుచున్నవనియు తెలియుచున్నది.

40 ఏండ్ల ప్రాయముగల ఫ్రెడెరిక్ జోలరులను జర్మను యాద్యబంధి యొకడు నవంబరు 29 తేదీన అపొలో అన్న విక్రయాంగణమున పంకాకు తన పరుపుత్రాడును తగిలించి ఆత్మహత్య జేసికొని వెల్లడుచుండగ కనగొనబడెను. బొంబాయి ఉన్నత న్యాయస్థానమున ఏదోవాయిదా ఉండగ ఆనామొదల నగరమునుండి బొంబాయికివచ్చెను. నిశ్చయముగ ఈతడు ఆత్మహత్యను గావించుకొనెను.

వివిధ రణరంగములనుండి మరలివచ్చుచున్న వీరయోధుల కందరకును ఉచితసత్కారములను జరుపుటకు బొంబాయిలో గొప్ప ఏర్పాటులు జరుగుచున్నవి. నైసికోవ్యగులును, పురప్రముఖులును ఒక సంఘముగ ఏర్పడి వీరిని సత్కరించెదరు. ఈ సంఘమువారు యాద్యనిధినుండి రెండులక్షల రూప్యములను గ్రహించిరి. ఈసొమ్మును వినియోగించి రణరంగముల నుండి తిరిగి వచ్చుచున్న యోధులకు సత్కారము చేసెదరు.

శ్రీకృష్ణ తగులబడుట:— 29 వ తేదీ యదయమున బొంబాయిలో విక్టోరియా డాణలో కనోదామారును అను జపానునాక యందు మంటలు తేలివచ్చి, అర్ధరాత్రివేళ కొట్టునుమాసిరి. మరొకరికి సేవటికి మంటలు తేలికనబడినవి. యంత్రములు వచ్చి మంట వార్పయత్నించినవి. వీరు సరిగ మంటపై బడకుండుటచే రంధ్రము చేయవలసి వచ్చినది. దానిలోపల 800 నూలు బేల్లను ఇతరసామగ్రిలునుండెను. అనాక ఒకసాకా సామెను కై పాటుచెందినది. నష్టము 1½ లక్షల రూపాయలు.

విల్లింగ్డనుకు స్మారకచిహ్నమును జాపగూడదని సంతకములు చేసిన ప్రతిపక్షులలో ఎల్. జి. కేసు గారొకరు. ఈయన బొంబాయి నెంటు జావియకు కళాశాలలో ఒక పండితుడు. ప్రతిపక్షులనుండి విడిపోయి తనచేత్రాలును ఉపసంహరించుకొనవలయునని కళాశాలాధికారి (ప్రతిబోధకర్త) ఈయనను కోరెను. కేసిపో తన యాద్యోగము పోవుననిగూడ ఈయన బోధకుడు బెదిరించెను. కాని తన సంతకమును ఉపసంహరించుకొనుటకంటె తన యాద్యోగమునై వ కోల్పోయెద నని వీరు తెలియజేసిరి.

గంజామునుండల సంఘము:— ఆదివారమునాడు గంజామునుండల ప్రత్యేకావత్యకసమావేశము బరంపురమున జరిగినది. సంస్కరణసంఘములవారి యెదుట సాక్ష్య మిస్తుటకు కోరుపారిని చెప్పి పురివీరతనము వారు అవ్యసించి విధాన మేమియును సమంజసముగ నుండలేదు. 20-11-18 ని వారు చేసిన ప్రకటనమువలన రాదగిన వారెవరును ముంగురువరాజకారములేదు. కాన స్థిరపడిన సంఘములయొక్కయు ప్రజాసేవాపరాకాణాలగువారి యొక్కయు కభిప్రాయములను దొరతనమువారు తెలియదగునని తీర్మానింపబడెను.

రంగునుకు పరాను (ప్రార్థిను) నుండి వచ్చెడి తంత్రీ వార్తలు దచ్చివారిమోసము అను క్షిక్తితో వ్రాయబడుచున్నవి. దీనినిబాది రంగునులోనున్న దచ్చికాన్సులు దీనిని ఖండించుచు రంగునాక్ ట్రెయిన్ ప్రతికట ఒక లేఖనంపిరి. ఈ లేఖని వార్తలలో ఇట్లున్నది:—దచ్చి ప్రభుత్వమువారిచర్య మిశ్రమండలికి తృప్తికరముగలేదు. ఇటుల వ్రాయటచే బర్మాలోనున్న దచ్చివారిని అవమానపరుచుటయనియు వారికి న్యాయతగ నున్నదన్నియు ఈ కాన్సులు తెలిపెను. హాలండువారు కాన్సులు నుడివికలిత స్థలముగ నున్నారనువార్త పూర్తిగ నిజముగాదని ప్రతికట మిచ్చెను.

మధ్యరాష్ట్రముల కాంగ్రెసు స్థాయిసంఘము:— స్థాయిసంఘమువారు సమావేశమై, స్వాతంత్ర్య ప్రజాసత్తాక విజయమునగూర్చి మేము మిత్రమండలివారిని ప్రశంసించుచున్నాము. ప్రస్తుతమున్న పరిపాలనా విధానము ప్రజలకు సంతృప్తికరముకాదు. లాడుకుజార్జి (వెనీడెంటు విల్సను గార్లు నుడివిన స్వయం నిర్ణయనూత్రము భరణిఖండనకు గూడ నవ్వయించునగాన భరణిఖండ ప్రతినిధులుగూడ సంధి సభయందుండవలెను. అప్రతినిధులు అసభి కారులును కాంగ్రెసు లీగు సంఘములచే నియోజిత బడినవారును నై యుండవలెను. కాంగ్రెసు ప్రతినిధిగా లోకమాన్యతిలక్ గారిని లీగు ప్రతినిధిగా హాస్మసు ఇమానుగారిని మేము నూచించుచున్నాము, అను తీర్మానములు చేయబడినవి.

నిమ్న జాతినకు:— బెంగళూరులో ఏ. ఆర్. వెనక్టిగారి ఆధ్యక్షత క్రింద జరిగినసభలో ఇండియా నిమ్న జాతి సంఘ కార్యదర్శి వి. ఆర్. సింధేగా రుపన్యసింపిరి. ఈసమస్య అతిముఖ్యమైనది. ప్రత్యేకసంఘ ప్రాతినిధ్య సమస్యతో నాకు నిమిత్తమైను. కాని నిమ్న జాతులకు మాత్రము ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య నుండవలెను. వారికి ప్రత్యేక నియోజకవర్గముండవలెను. కానసభలలోను లోకలు బోర్డులలోను ప్రాతినిధ్యముండవలెను నేను మొదట బొరతీయడను. అది ప్రాధాన్యము. రెండవది నేను నిమ్న జాతిహితంకరుడను. జాతీయోభివృద్ధికి ప్రతిహతులుగా నే నేమియును చేయవాడను గాను ఉత్తమనాతులవారు వెంటనే పంచములను బహిష్కరించుట మాననివో వారికి ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య మిచ్చుటయే గత్యంతరము. ఇందుస్వాధ్యక్షతవై మేమియునులేదు. పంచములపద్ధతియే కారణము. ఇతర సంఘములవారి ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యమును స్వాధ్యక్షతవై మేమియులేదని కోరిరి. కాని నిమ్న జాతులకు మాత్రమే ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య మిచ్చవలెను లేనిదొడ్డి ప్రపంచములకు కలిగియున్నది. కాన అందరికంటెను మొదట పంచములను ప్రాతినిధ్య మిచ్చవలె నని సింధేగా రనిరి. వెనక్టిగారి లెండిగారగు కళిపాదవైన్క్టిగారు నిమ్న జాతులకోరకు చాలపనిచేసిరి ఆధ్యక్షులగు వెనక్టిగారు నుడివిరి. బెంగళూరు కాపురు 5000 ల నిరాశమును కోరిరి.

విల్లింగ్డను ప్రశంసాసభ.

వైసభనుగూర్చి గా|| జిన్నా గారు వ్రాసినలేఖకు బొంబాయి పెరిపుగారు బదులు వ్రాసిరి. ఈ సభోద్దేశము రాజకీయముగాదు. జిన్నా గార్యథా లబించిన వారు తమకుచిత్రమగు విధానము నిశానరింపవచ్చును. సభ నియమిత కాలములో సక్రమముగ శాంతియుగ ముగియుపద్ధతిని అందరను తీర్మానముల జనుపాదించవచ్చును. అనునతని బడయవలెను. కొన్నివరకు లను పాలించవలెను. అధ్యక్షునకును పెరిపునకును వందనముల నర్పించు తీర్మానములు గాక మరెయిక్క తీర్మానము మాత్రమే యుపపాదించబడును. వెల్లింగ్డను ప్రభుదంపతులకు కావ్య తస్మాక చిహ్నముల నేర్పరుచుట కా తీర్మానముప పాదించబడును. అందులకు ప్రతిహులొక సవరణముత్ర ముపపాదించవచ్చును. ఆ సవరణకు వారు 4-వ తేదీలోగా పెరిపునకుపంపవలెను. వోట్లు లెక్క పెట్టుటకు ఏర్పాటులు చేయవలెను. రెండు ఆ వరణ లేర్పడవలడి ఒక్కొక్క ఆవరణమున బేయ ఆసనములనుర్పవలెను. రెండు ద్వారముల యొద్దను లెక్కించువారి నుంచెదరు 2 గంటలనుండియు వసు మ్యులు రావచ్చును 5 గంటల నిమ్న జాతివరును గాగూడదు. అంతకంటె వేరులెక్క కనకాశిమియ్యబడదు అని పెరిపుగారు వ్రాసిరి. 1-వ తేదీని ప్రతిహులరు సమావేశమై అందులకు ప్రత్యుత్తరమును పంపుట కొక సంఘము నేర్పరచిరి.

సిద్ధాద్రి సంవత్సరాది సంచిక

ఈ సంచికలో రాజకీయ సారస్వత సాంఘిక సాం గ్రామిక విషయములు వీలగునెడల వేటువేటు బాగములుగ ప్రచురించుటకు ప్రయత్నింపబడుచున్నది. ఆంధ్రులకు సంబంధించిన విషయములకు ప్రముఖత యియబడును. కాబట్టి యువవిలేఖక మహాశయులు యథాప్రకారము తమ వ్యాసములను డిసెంబరు నెలలోపల పంపివై వేర్కొనబడిన విషయ విభజనమునకును, సంచికయొక్క సకాల ప్రకటన మునకును సాయపడఁ బ్రార్థితులు.

సంపాదకుడు.

Towards Peace.

(c)
(Reuter's Agency)

Great Britain

Indian Reforms.

Sir R. Craddock's Minute of Dissent.

Lord Sydenham's Question.

LORD ISLINGTON'S REPLY.

London, November 21.

In the House of Lords, Lord Sydenham asked whether the dissent of Sir Reginald Craddock to the proposals of the Government of India in 1916 and any minutes of the Councils of the Secretary of State and the Viceroy and opinions of heads of provinces and their Councils would be available to Parliament before the report was complete.

Lord Islington replying emphasized that these documents especially Sir R. Craddock's minute were confidential in the public interest. While he could not promise complete publication of the reports of the Local Governments all materials useful in discussion would be published. The object of real interest on which all criticism would be focussed was the Bill which would be formulated in due course considered and finally accepted by the Cabinet and presented to Parliament. The bill when it was before the public would supersede the report and correspondence. The House should wait the Bill which there would be opportunity of subjecting to the fullest criticism inside and outside Parliament.

India in Parliament.

Debate in House of Commons.

India's Share of Cost of War.

London, November 26.

In the House of Commons, Sir J. D. Rees asked:—When will Parliament be asked to assent to the proposal that India shall defray a large share of the cost of the military forces raised in India?

Mr. Montagu replied:—I am afraid that action must be postponed until the new Parliament meets.

Indian Industrial Development.

Replying to Sir J. D. Rees, Mr. Montagu stated that he had received only a summary of the report of the Indian Industrial Commission. He proposed to arrange for the publication of the report when he received the copies for which he had asked. When dealing with the report he would consider the proposals in Sir Charles Bedford's memorandum of August, to establish a Representative London Advisory Council in connection with the measures relating to Indian industrial development to co-operate with similarly constituted provincial councils in India. He proposed to take action with regard to the industrial developmental policy apart from general measures relating to Indian Constitutional reforms.

Monsazite Supplies of India.

Replying to Sir Norton-Griffiths Mr. Montagu stated that the monazite supplies of India were now in British hands. The Government was fully alive to the necessity of preventing monazite deposits from falling under foreign control.

Canadian Casualties.

LONDON, November 26.

It is officially stated that the Canadian casualties total 213,268 of whom 56,047 are dead.

Mr. Macinnon's Estate.

London, November 26.

The late Mr. Duncan Mackinnon, formerly Chairman of the British India Steam Navigation Company, left £1,791,600.

The Cotton Crisis.

Workmen Demand Increased Wages.

London, November 25.

The Operative Cotton Spinners Amalgamation has voted by 10,132 to 424 in favour of striking in the second week of December for forty per cent advance on current wages. The vote of the Cardroomers' Amalgamation also shows a large majority in favour of a strike for similar advance. The employers have offered an advance of forty per cent on pre-war wages.

France

King's Cordial Leave Taking.

LONDON, December 1.

PARIS.—The Havas Agency states:—King George and his soldier sons have won the hearts of Paris. Their leave-taking was of a most cordial character. After their departure the King sent a message to President Poincare, stating that the bonds which united the two nations would be henceforth indissoluble. President Poincare answered stating that the cordial alliance which had enabled them to defeat German imperialism would be maintained.

Conditions of Armistice.

Allied Command of Rhine.

Resumption of German Offensive Impossible.

LONDON, December 1.

The Havas Agency states:—In view of the fact that the three chief crossings of the Rhine will be in the hands of the British, French and Americans, any resumption of the offensive on the part of the Germans will be practically impossible. The first consignment of 150,000 railway trucks to be handed over under the Armistice conditions arrived at the frontier on Friday. As the German rolling stock is in a bad condition instructions have been issued that the material must be closely examined before it is accepted.

French Widow's Charge.

PARIS, December 1.

The Havas Agency states:—A French widow, whose husband was killed on board the "Sussex" which was torpedoed by a German submarine, has addressed to the French Minister of the Armistice a formal charge of murder against William Hohenzollern.

Holland

LONDON, November 26.

THE HAGUE.—The Second Chamber has passed a Bill authorising the issue of five per cent loan of 350 million florins.

Dutch Food Situation.

Ships Badly Needed to Carry Food.

Minister Cramer's Statement.

LONDON, November 26.

NEW YORK.—Mr. Cramer, New Netherland Minister declares that ships are badly needed to carry food to Holland which is feeding a million refugees out of her scanty store. A number of Dutch Officers and wireless operators have arrived to man Dutch ships requisitioned by the United States several months ago. The date of the return of the ships to their owners is not yet fixed.

General

China Opium Stocks.

China Government's Decision.

LONDON, November 26.

A "Times" telegram from Peking states that the Government, "in pursuance of its persistent policy and also to please the Allies," has decided to burn the remaining opium stocks at Shanghai. Three hundred chests have already been sold and twelve hundred will be destroyed in the presence of Allied representatives.

Indian Telegrams.

FROM OUR OWN CORRESPONDENTS

(BY WIRE.)

Delhi

The Work of the Two Reform Committees.

At Patna and Lucknow.

DELHI, December 2.

The two Reform Committees appointed to consider questions connected with franchise and division of subjects under the Montague Chelmsford Reforms Scheme returned to Delhi on the 1st December after visiting Patna and Lucknow, where they considered proposals relating to Bihar and Orissa and United Provinces in accordance with their terms of reference. At Patna five sittings were held for oral examination of witnesses. These included official witnesses, who explained the Local Government proposals, representatives of Bihar Provincial Association, Provincial Moslem League, Bihar Land Holders Association, Bihar Planters Association, Bengal Settlers Association and Indian Mining Association and Federation and others. At Lucknow sittings were held from November 25th to November 29th for examination of witnesses including Local Government representatives as well as those of British Indian Association, Agra Zamindars Association United, Provinces Provincial Congress Committee, United Provinces Moslem League, Moslem Defence Association, Upper India Chamber of Commerce, U. P. Chambers of Commerce, Anglo-Indian Federation and a number of others. Committees will sit at Lahore in the first week of December to consider Punjab Government proposals and to obtain local opinion. Thereafter they will visit Nagpur on their way to Calcutta where they will arrive a few days before Christmas holidays and examine the schemes proposed for Assam. After Christmas the committees will sit at Calcutta to consider the case of Bengal and will subsequently visit Madras and Bombay before returning to Delhi shortly after the beginning of February.

Recent War Gifts.

Recent war gifts include fifty thousand pounds sterling from H. H. the Maharaja of Bikaner and also one thousand pounds for their Imperial Majesties Silver Wedding Fund from H. H. the Maharaja of Bundi.

The Railway Conference.

Mr. Clark's Address.

DELHI, December 2.

The Indian Railway Conference opened its 1918 session on Monday morning the 2nd December. The Hon'ble Member for Commerce and Industries, Sir George Barnes, Mr. F. Coughman and General Freeland of the Railway Board, Sir Arthur Anderson of the Munitions Board were present during the delivery of the president's opening address. Mr. Clark Agent of the Bengal Nagpur Railway who is the president of the Railway Conference for the year addressing the Conference said:—Gentlemen, it has been the practice for the presidents of the Association to open the proceedings at our meetings with an address touching on matters connected with our Association that have taken place since our last meeting in addressing you now I am therefore following on the established practice. In doing so however I will endeavour to be as brief as possible since our object is to get through the work before us with the least possible delay. If my remarks prove to be dull and colourless I ask your forbearance. My time has recently been so largely taken up by other pressing matters that I have not had the time to devote to this matter that it requires. I desire first to thank you for the honour you

conferred on me by electing me as your President for the current year. On behalf of the Association I express our appreciation of the presence of Sir George Barnes, Sir Arthur Anderson, Mr. Coughman and General Freeland. I regret that Mr. Robert Gillan is unable to be present and have conveyed to him our sympathy and a hope that we shall soon hear of Lady Gillan's complete recovery.

When we last met the burden of the war was still upon us. Now the glorious peace, for which the allies have fought so magnificently, has been obtained, and we are free to rejoice that the great sacrifices the allies have made have not been made in vain. As one result of the war, the demands on the principle railways of India for the transportation of traffic has exceeded their capacities and the resources of the railways staffs have been taxed to their utmost limit to meet the demands made upon them. One fact that the war has brought into prominence has been the necessity for an adequate and efficient system of transportation between the base of supplies and the theatre of war. India has been a supply base for Mesopotamia, East Africa, Egypt and Palestine and the Indian Railway have in consequence formed part of the lines of communication for these theatres of war. This was realised by all grades of the staff on Indian railways and they made it a point of honour and patriotism to see that the empire was not let down by any want of effort on their part with the result, to use an Americanism particularly appropriate to the present case that as far as the war was concerned the 'Goods were delivered' as required. In spite of the enormous increase in traffic the railways were required to and did transport and in spite of every possible handicap in the way of lack of material, equipment, staff and facilities of all kinds. It may be supposed by those not intimately acquainted with railway working that if the traffic could be and was transported that there was nothing out of the ordinary in what had been accomplished. The absolute contrary is the case. The unremitting and personal efforts of every officer and man were necessary to enable the traffic to be dealt with and these were given as a matter of course. In order to meet the demands on the railways, it was necessary to devise continually and to introduce new system of working to meet new conditions of traffic, to manufacture in our workshops materials usually obtained from England, to keep wagons which would ordinarily have been withdrawn from traffic running by means of temporary repairs, to maintain permanent way built for a light traffic under a continuous heavy traffic, to keep an unceasing watch on the movement of traffic and the conditions under which it was moved and to rely with confidence on the staff directly responsible for the movement of traffic to remove it as required. A general idea of some of the difficulties and additional work that has been thrown on railways, a statement of all the numerous difficulties and complications which have required solution by our staff in order to deal with our heavy traffic would need a volume to record it. Gentlemen, I am pleased to be able to record the deep appreciation of the assistance we have received from our staffs of all grades during the war. It is due to their combined and untiring efforts alone that the Indian railways have not failed the Government of India during the war. It may be felt that the remarks I have made are intended to blow our own trumpet. Such is not the case. I do not apply the remarks to ourselves but to our staffs of all grades since they have been responsible for the execution of the work and I think it is time that a strong expression of appreciation without any suspicion of its being a damnable taunt should be made so that they may know that their efforts have been realized and appreciated fully.

I have referred to the difficulties that have been and continue to be experienced owing to lack of material equipment and facilities of all kinds. I attribute this shortage partly to the parsimonious financial policy towards railways adopted by the Government of India before the war and partly to a failure to foresee the necessity for providing the railways during the war with material sufficient to enable them to work to their fullest capacity. As it so happens, the war has ended before the demand on the railways for the carriage of Government traffic has exceeded their capacity, but not before the provision of additional facilities necessary to deal with the anticipated traffic has been commenced at war prices. Many of these facilities could, should and would have been provided on pre-war days had the railway allotment permitted this and it therefore seems that a more generous pre-war policy would have ultimately proved to be true economy. I trust that one lesson enforced upon us during the war will not be forgotten, that is that if we are to be prepared for war we must be fully equipped in peace time. In regard to this point I am concerned only with railway equipment and I hold strongly the opinion that prior to the war the railways of India were not provided with sufficient equipment to enable them to deal adequately with their existing traffic or to assist effectively in the development of the resources of the country. The demands on India during the war for the provision of material for the prosecution of the war and the inability during the war to import manufactured goods has led to the creation of many new industries and a further great development of manufacturing industries is in prospect. We should therefore prepare now not only for the traffic in sight, for this great development in commercial enterprise since without an assurance that adequate railway facilities will be provided, this development cannot take place and the opportunity must not be lost by the continuance of a niggardly financial policy towards railways. If the conversion of India into a manufacturing country on a large scale proceed as rapidly as I anticipate the day is not far distant when there will be a general improvement in the prosperity of the masses and when India will be self-supporting. I believe that with the heavy demands on the Government of India for grant in connection with education and sanitation certain restrictions are imposed on their expenditure in other departments, but I cannot help feeling that much money now spent on general education should be more suitably devoted towards the technical education of the masses and that the assistance of railways might be asked in this matter with the view to the provision of hostels and night schools where employees of the lower classes anxious to improve themselves could obtain accommodation and be instructed without interference with their regular daily duties. Though the war has now ceased, I fear the conditions of railway transport and travel in India will continue to be much the same as they are at present for some considerable time.

There seems to be every prospect that the capacities of the railways for the carriage of goods traffic will continue to be taxed to their utmost during the ensuing year and in consequence no increase in the passenger train services which have been reduced to a minimum is likely to be made at present. In this connection I desire to take this opportunity of expressing our appreciation of the spirit in which the public, official and non-official European and Indian, have accepted the restrictions that have been imposed and the inconveniences they have experienced in the matter of railway transport during the past three years. They have recognized that these difficulties and restrictions have been consequence of the war and have refrained from complaint or criticism of unavoidable inconveniences. On behalf of the Association I desire to express our appreciation of their consideration and at the same time to say that the railways have not and will not relax their efforts towards making those conditions and difficulties easier whenever they can do so. Increasing regard is being paid to the comfort of lower class passengers and though it is not possible to do very much at the present time, yet this matter has been steadily pursued. As for instance at least one railway administration has under consideration a scheme under which it will undertake the catering for all classes of passengers, but with the shortage of staff and the demands on them at the present time all such matters of improvement must necessarily be slow in execution.

I do not propose at this time to offer any remarks on the subject included in the agenda of this meeting. The new traffic committee has held two meetings during the year and has justified its existence. It has done good work the results of which will come before you in the shape of its reports on specific subjects referred to it as also in its proceedings submitted for confirmation. I am glad to be able to tell you that this committee has drafted a pamphlet containing general rules and rates for parcels, traffic, thus meeting a general and long felt want. It has also in hand a well advanced preparation of a general coaching tariff.

I regret to report the resignation of Mr. Pearce Chairman of the Traffic Committee, which I have accepted subject to your confirmation. The Traffic Committee has benefited by the services of Mr. Pearce and the loss of an officer of his capacity, ability and experience must be a matter of deep regret not only to the Traffic Committee but to the whole association. I regret to say that this is not the only loss we have to record. Sir Robert Hight, our late President, has decided to leave India shortly. In doing so he will create a vacancy that will not be easily filled since his ability, experience and tact coupled with the personal charm that both he and Lady Hight possess have made them indispensable both officially and socially. With your permission I propose to convey to them our sincere regret at their departure. I have heard and read criticism directed against the existence of the Board of Directors of Indian Railway located in England. This is a subject that does not come within the scope of this conference, but I cannot but support a policy which enabled the services of men of proved capacity and ability to remain at the service of Indian railways after their departure from India.

I desire to record our regret at the deaths of Col. Gardner, Chairman of the East Indian Railway, and Sir Frederick Upcott Chairman of the Assam Bengal Railway. They were both for many years connected with the India Railways and took a deep interest in the work of our association.

Gentlemen, I have referred already to the cessation of hostilities. During the year our staffs have been depleted by a large number of employees of all ranks from the Agent to the menial who offered their services to their country in the time of its need for use in any capacity, capacity either combatant or otherwise in which they could be best used. It is the fortune of war that many of them have fallen and we can only express our regret at their loss and our pride in their patriotism. Others we can now prepare to welcome again and at our next meeting I trust we shall all be re-united. There are however some from amongst us whose services have proved of such value to the state that it will not cause us surprise to hear that the state does not wish to lose them. It is with feelings of pride and pleasure that we read of the distinguished careers of Sir Eric Geddes, Sir Phillip Nash, Major General Freeland and Brigadier General Colvin. Most of us know or knew them well and we feel the good work they have done and the reputations they have made are reflected in no small degree upon us.

Before I conclude, I desire to express our thanks to the members of the Gymkhana Club for their permission to us to make use of this room for our meetings.

The president's remarks are being greatly appreciated as being perhaps the first public testimonial given to the work done by Indian Railways during the war. The Conference is sitting daily and has a large agenda of subjects to deal with chiefly of a technical nature. The Imperial Delhi Gymkhana Club have lent their reading room for the conference sessions every morning and the Controller of Traffic has lent his office to be converted into a temporary mess house, both privileges being greatly appreciated by the large number of railway officers attending the Conference.

Bombay

The Excess Profits Tax.

BOMBAY, December 1.

A Calcutta correspondent, writing in the "Times of India" over the signature "F" strongly condemns the Excess Profits Tax. He quotes numerous official utterances on the subject since March, 1917, and summarising them says: "The Government have stated and re-stated while war was on that excess profits tax was not expedient, and now that the war is over they seek to introduce the tax in a sweeping manner as possible, when there will not be excess profits out of which to make payment. The whole business has chicanery written all over it and is typical of the Government of India. The amount of the increased military expenditure which was contemplated for the current year will be met out of the surplus of between 12 and 16 millions sterling in this year's budget. The cost of pensions and demobilisation are only outstanding items which can legitimately be paid for out of an excess profits tax as introduced in the resolution last September. It seems as if the Government have joined forces with Mr. C. R. Das as antagonists to industrialism."

Willington Memorial Meeting. Bombay Sheriff's Reply to Mr. Jinnah's Party.

BOMBAY, December 2.

The Sheriff of Bombay has sent the Hon'ble Mr. M. A. Jinnah a reply to his letter in connection with the proposed Willington Memorial Meeting. In the course of the reply he says that the purpose of the meeting is not of a political character and if Mr. Jinnah thinks otherwise he is at liberty to take any steps he may be advised to test the legality of the Sheriff's action. The representatives of the requisitionists are desirous that the meeting shall be held at such a time and place, in such a manner as shall give all who wish to attend and record their votes an opportunity of so doing provided that due provision be made that the proceedings shall be completed within a reasonable time, and yield a definite result and be conducted in a decorous manner. To that end they are willing that the meeting shall be open to all people subject to permission being obtained and subject to certain conditions. Conditions among others are apart from the votes of thanks to the Chairman and the Sheriff. There will be only one resolution, this being one on the erection of a lasting memorial of public utility to Their Excellencies Lord and Lady Willington, which shall be put to the meeting. Supporters of the counter-requisition shall be at liberty to move only one amendment to the resolution, provided a copy of such amendment be sent to the Sheriff by the 4th instant. To ascertain the results of voting there shall be two enclosures each being provided with one thousand seats, one for the support of the resolution and the other in favour of the amendment, if any. At each entrance of the enclosure there shall be a teller appointed by the requisitionists to take the number of those passing in and if Mr. Jinnah's supporters so desire a checker may be appointed by them. The entrance shall be opened at 2 P. M. and closed at 5 P. M. No poll shall be allowed. At a meeting held yesterday of the Counter-requisitionists a committee was formed to consider the letter and draft a reply to it.

Burma

Two of the four men sentenced in cooler strike case and were released have been reinstated in their posts in the accountant-general's Office their period of imprisonment being treated as one of suspension without loss of service.

Punjab

Lahore Public Meeting. To Protest against Legislative Council's Resolution and to Support Congress Scheme.

LAHORE, December 2.

At a crowded public meeting held this (Monday) evening at Bradlaugh Hall under the joint auspices of the Provincial Congress Committee, the Punjab Moslem League, the Indian Association, Lahore, Mr. Nanak Chand, Barrister-at-Law presiding, the following resolutions were passed unanimously:—This public meeting of the citizens of Lahore places on record their strong condemnation of and emphatic protest against the resolution passed in the Punjab Legislative Council on the 20th November that the Governor of this Province after the inauguration of reforms scheme may be recruited from the Punjab Civil Service Commission. This meeting reiterates the conviction that the people of this country repeatedly put forward from the platforms of the Indian National Congress, All India Moslem League and various provincial Conferences that for the office of the Governor a statesman with experience in the public life of great Britain and well imbued with parliamentary traditions be appointed. The meeting is further of opinion that any attempt made to instal men from Indian Public Services in the offices of the Governor of Punjab will be deeply resented by all communities in the province who take strong exception to any attempt to treat the Punjab differently from the three presidencies and other major provinces in the matter of constitutional reforms. Another resolution passed placed on record the emphatic protest and strong condemnation of the attempt made by certain members of the Punjab Legislative Council, official as well as non-official to relegate the Urban population of the Punjab to a backward place in the reformed councils and to give them far less representation than they are entitled to by virtue of their attainments, public spirit and the part played by them in the national development.

Central Provinces

Congress Committee's Resolutions.

NAGPUR, December 2.

At a meeting of the Central Provinces Provincial Congress Committee, resolutions hailing with joy the victorious termination of the war and tendering heartfelt congratulations to the British Government and the Allied powers at the signal triumph of the forces of freedom and democracy, expressing that the present system of Government does not satisfy the legitimate aspirations of the people and in conformity with the principle of self-determination as enunciated by Mr. Lloyd George and President Wilson, the claim of India to the principle of self-determination be fully recognised and urging upon the government the necessity of representation of India at the Peace Conference by non-official delegates selected by the All India Congress Committee and Muslim League and recommending Mr. B. G. Tilak who is now in England as delegate from the Indian National Congress and Mr. Hasan Imam from the Muslim League, were proposed and carried unanimously.

CALCUTTA, December 3.

Sir Gurudas Banerjee passed away last night at about eleven at his riverside residence where he had been removed at his desire. He was well known as one of the most popular Indian Judges of High Court and educationist. For about half a century he was associated with social, religious and educational movements in the country. He lived a life of a Hindu saint and never mixed in politics.

Latest Telegrams.

Dutch Political Parties.

Unanimity in Supporting the Queen.

LONDON, November 27.

THE HAGUE.—In the first Chamber to-day speakers of various parties paid a tribute to the Government, the Queen, the Army and the spirit of the people, and declared their readiness to co-operate in social reform. M. Vlieger, Social Democrat, declared that great reforms were urgently required, but power ought to remain in the hands of those who had obtained it constitutionally. (Loud Applause).

The Premier said:—"He was grateful that all parties supported the Government which would take full account of the wishes of the people."

The Birdwood Memorial.

Gaskwar's Contribution.

LONDON, November 27.

The Gaskwar of Baroda has contributed one hundred sterling towards the proposed George Birdwood memorial. Other contributors include Mr. Montagu, Lord Hardinge, Lord Incheops and Sir Shapurji Broacha.

Indian Home Rule.

Sir William Duke on the Necessity of Patience.

LONDON, November 27.

Speaking at a reception given by the Britain and India Association at Caxton Hall yesterday, Sir William Duke emphasised that time, reasonable patience and perseverance were necessary for orderly political progress in India as elsewhere in view of the fact that the masses in India generally at present showed little desire for political change and the small politically conscious class needed training in the responsibilities of Government.

China's Determination to suppress of Opium Trade.

7½ Crores of Opium Burnt.

By order of the President.

BRITISH OFFER OF PURCHASE REFUSED

LONDON, November 27.

PEKING.—The President declared the British offer to purchase at cost price twelve hundred chests of Indian opium mentioned in the cable yesterday which were valued at five million sterling preferring to burn them as proof of his determination to suppress the traffic. The measure has enormously impressed the Far East, especially the Japanese who made great profit from opium.

BOMBAY, December 3.

At a meeting of the Bombay Municipal Corporation yesterday Mr. R. S. Navalkar moved that in recognition of the valuable services rendered by the Ladies of Bombay in the present war and other benevolent works the Election Committee be requested to report whether it is not desirable to amend the Bombay Municipal Act so as to enable women of Bombay to be elected as councillors of the Bombay Municipal Corporation. Mr. Navalkar said the only thing that hitherto kept women back was want of education but the old order had changed now and each year many lady graduates were turned out in Bombay. It was fair that they should recognise to be councillors. Similar privileges were enjoyed by the women of the United Kingdom and there was no reason why they should not make progress in the desired direction. The meeting adjourned before the resolution was discussed. A number of ladies were present at the meeting to hear the discussion, this being the first occasion on which any ladies were present as spectators.

తామర తైలము

తామర, తీల, గజ్జిక, మంచిముందు

డబ్బీ 1-8 అ. 6. 12-8 రు. 8-8 10-8 రు. 25.

తామర ఒక నిధిమైన పురుగుల వలన చర్మముమీద గాని, వెండ్రుకలలో గాని, లోచనములలో గాని, నోళ్లలో గాని బుట్టచున్న పురుగులలోని భేదములబట్టి తామరలోను రెండు మూడు భేదములు గలవు.

గుర్తులు:—దురద, ఉంగరములకంటి మట్టు, పొక్కులు, రసికారుట, వెండ్రుకలు ఊడిపోవుట మొదలగునవి. కొంచెముగా లేచి కఠినమంతట వ్యాపించి నిద్రపట్టని జల నిద్రకును.

చికిత్స:—పురుగుల జంపి చెడిపోయిన చర్మమును మంచి స్థితిలోనికి తెచ్చుట అయియున్నది. ఇందులకు చేయవలసిన వైద్యము:—1. మందు లోచనములలోనికి పోవు యును. 2. పురుగుల జంపు మందును వాడవలయును. 3. పురుగు తిరిగి పుట్టకుండ చేయవలయును.

అమృతాంజనండిపో - బొంబాయి - మద్రాసు

ఆత్మచిహ్నము

అమృతాంజనాంజనము - రు. 30-35.

మేనేజరు, ఆంధ్రప్రదేశ్ కాకతాలయము

హాట్లకాట్టు 212, మదరాసు.

రాధాకమలముఖి.

ఆర్థిక శాస్త్రోపన్యాసములు.

ఆర్థిక శాస్త్ర పండితులగు రాధాకమలముఖి గారు గుసూరునుండి చెన్నైకు దయచేసి కనివారము రాత్రి గోఖలేభవనమునందు పారిశ్రామిక సగరములను గురించియు, సోమవారము 4 గంటలకు తచ్చయప్పకళాశాల భవనమునందు ఉష్ణదేశములందు ఆర్థిక పున్నర్యాజము గురించియు సుపర్య కించిరి. వారియపన్యాసములను క్రమముగ క్రింద వివరించుచున్నాము.

పారిశ్రామిక సగరములు

కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయపు ఆర్థిక శాస్త్రోపన్యాస యాలు దాక్టరు రాధాకమల ముఖి ఎం. ఏ. పి. హెచ్. డి. గారు గత కనివారము సాయంత్రమున గోఖలేభవనమందను ఆర్థికపరిస్థితులను గురించి చిత్రపట ప్రదర్శనములతో నొక గంటిరోపన్యాసమిచ్చిరి. న్యాయమూర్తి సహాభివృద్ధి, దివానుబహదరు గోవిందరావువర్యులు, పి. పి. రామస్వామి అయ్యరు, బాబ్జి అరండేలుగార్లు మున్నగువారల నేతలు ఇంచుమించు వేయించి సభ సలకరించిరి.

సభా కార్యక్రమము ప్రారంభమై తదనంతరము న్యాయమూర్తి సహాభివృద్ధిగారు దాక్టరుగారి శక్తిసామర్థ్యాలను గురించి వారిని సభ్యులకు పరిచయము చేసిరి. తరువాత దాక్టరు ముఖి గారు ఒకగంట సేపువైగా ప్రకృతియు నున సగరవాసములలోగల ఆర్థికపరిస్థితులను గురించి వారిని సభ్యుల పాటు చేసికొనటకు చేయవలసిన ప్రయత్నములను వివరించుచు సుపర్యసించి ప్రేక్షకుల కెంతయును తృప్తిని కలిగించిరి. వారి యపన్యాసములను సంగ్రహించి ముద్రించుచున్నాము.

ప్రపథమమున దాక్టరుగారు లక్షలకొలది వృద్ధులు మధ్యస్థులు, బీదవారు, భాగ్యవంతులు, పిల్లలు కలిగి కిటకిటలాడుచుండు సగర స్థితిగతులను, గ్రామవాస జీవితమునకు గల భేదాభేదములను వివరించిరి. గ్రామములలో జీవించుటకు సాధనోపాయములేక బీద సేవలు పట్టణముల కేలగు వచ్చి కూలివారి చేసికొని ఎటుల జీవితమును గడపుచు కష్టపడుచున్నదియు వివరించిరి. గ్రామవాసులలో చాలమంది సగరములకు వచ్చినందు వలన వ్యవసాయాభివృద్ధి క్రమేణ క్షీణించుచున్నది. సగరము వీరిని భరింపజాలక తమ దేవత కాలవాలమై యున్నదని చెప్పును, రాజీగంజి సీమ బాగుల గనులయొక్కయు, కోలారు బంగారు గనులయొక్కయు చురిత్రమును దృష్టాంతముగ దీసికొని అచ్చటి పరిస్థితుల వివరించిరి. అచ్చట బీదలు భారమైన పనులను చేయజాలక, యంత్రాగారముల వారితో పలుకట్టములపాలై దిక్కుగానక పడుకట్టములను వివరించిరి.

తరువాత ఆరోగ్యవిషయమును గురించి కొంత దాక్టరుగారు వివరించిరి. కూలివారకు ఆరోగ్యమును సుముతము సగరవాసములకును కొలుపోయి యెటుల కష్టపడుచున్నదియు, చిత్రపటముల ప్రదర్శనముద్వారా చూపిరి. ఒకజానెడు ఇంటిలో ఎంతమందియో కాపురమందును, కలరా మున్నగు వ్యాధులకులన పురచించు చున్నదియు చూపిరి.

వీనినన్నిటిని లక్షలకొలది రూప్యములతో వ్యాపారము చేయుచున్న యంత్రాగారముల ఆధిపత్యము మున్నగువారు ఈ కష్టములను చూచి వీరిని నివారణచేయుటకు ప్రయత్నములు చేయకొరిరి. తరువాత అదర్శనివేషముల కూలివారడ కెటుల నిర్బంధ వలయుననియు, ఎటుల వారి ఆరోగ్యముల కాపాడుటకు తగిన జల ఆహార పరికరముల చూడవలసినదియు అనేక చిత్రపటములతో చూపిరి.

ఆర్థిక పున్నర్యాజము

రాధాకమల ముఖిగారి ఉపన్యాసము.

నిన్న సాయంత్రము 6 గంటలకు తచ్చయప్పకళాశాల భవనమునందు ప్రొఫెసర్ ఎమ్. ఇ. కాన్హెత్తుగారి రధ్యక్షత క్రింద రాధాకమల ముఖి "ఉష్ణదేశములందు ఆర్థిక పున్నర్యాజము" అను విషయమును గూర్చి యుపన్యాసించి ప్రపంచమునందు కాశ్యకమైన శాంతి సాపింపవలయు ననియెడల యుద్ధానంతరము ఉష్ణదేశములందు ఆర్థికపున్నర్యాజమును గూర్చిన సుపర్యను బహిష్కరించుట త్యంతావశ్యకమని నుడి విధి ప్రస్తుతము ఉష్ణదేశములందు రాజకీయపరిస్థితులందు మున్దీమే మార్పుగలిగినను ముందు జాతీయంతరజ్ఞాతీయ

దురాలోచనములను నూనములవలనను ప్రపంచమందు నోరెత్తి మట్లాడుతూ సమగ్రముగ ఇతిరీతులవారి పూర్వములలో బీజములు బాగుగ నాటుకొని మున్నగుతూ కాలముగడిచినకొలదిని విజృంభించి సంతోభమున కలిగించును. కాబట్టి అంతర్జాతీయ చర్యల ఫలితముగ ఉష్ణదేశములందు రాబోవు పున్నర్యాజమునందు వెనుకబడిన దేశములను ప్రజలను మూలభవము వెట్టుకొని వర్తకముచేయు అన్యదేశజుల వర్తకల బాధనుండి తప్పించి సురక్షించుట సకలజాతీయ సమ్మేళనమువారి బాధ్యత చేయబడవలెను. యుద్ధమువలన కొన్ని కొన్ని ముఖ్యవిషయములు గుర్తించబడినవి. ఆ విషయములను వెనుకబడిన జాతీయుల యభివృద్ధికి యావయోగించవలెను. ఉష్ణదేశములందు దంతులను పారిశ్రామిక, ప్లాస్టిక్ నుల విధానములు మిక్కిలి వివాదకరమైన ఫలితములతో గూడుకొని యున్నవి. ఉష్ణదేశముల విధానములలో మొదటిది స్వకీయలాభముల కొరకు నల్లవారడను తరుకు నేక జేసికొనక గొంతులు, రెండవది న్యాయశాస్త్రము మొదలగు కీక్షలు విధించుటలోను నల్లవారికిని తెల్లవారికిని విభేదములు చూపించుట, చూడక పురపులను స్త్రీలను గూడ భయపెట్టి బలవంతముగ తీసికొనివెళ్లి, రైళ్ళు, గావీ, రోడ్ల నిర్మాణము నందుగాని, గనులలో గాని పని చేయనియించుట. వారు గావీచేయువంటి చీకటి గదులలో పనిచేయుటనునవివరించుటలన వారికి నానావిధములైన అపవ్యాకరమైన రోగములు అంటుకొనును. వారికి బ్రాందిని త్రాగుటను విద్యాభివృద్ధితల నేర్పించెదరు. అవిషయములను బట్టి చూడ యాభిగములలో తెల్లవారు గోల్పోయిన గౌరవమును తిరిగి సంపాదించుకొనుటకై వరు అంతర్జాతీయ జోక్యములంత అతసుమైనది సువ్యక్తము నొనరు. బర్లిన్ బ్రుస్సెల్స్ కాంగ్రెసులవారు, బానిసత్వమును రూపుమాపుటకును, వర్తకవ్యాపారములను సరిగ జరిగించుటకు మొదలైన సమస్యలను బహిష్కరించుటకు మార్గము లేర్పరచుకొనిరి.

ఇప్పుడు ఉపన్యాసములు క్రిందనూచించబోవు మార్గముల నవలంబించినచో కొంతకాలము సంస్కరణములు బహిష్కారకాలమునందనవచ్చును. నల్లవారికి సంబంధించినంతవరకు బ్రాంది నమ్మటను తగ్గించవలెను. అవిషయమై అంతర్జాతీయసంఘము వారికి నిబంధనపేర్పరచి తల్లి బంధనపుభిన్నముగ నెడమ వారికికీక్షవిధించవలెను. ఇటీవల తెల్లవాంట్ల చే చేతమునందు ప్రవేశపెట్టబడిన ముఖ్యోగములు మొదలైన రోగముల నణచుటకై అంతర్జాతీయసంఘమువారు కాస్త్రోక్తమైన చర్యను తీసికొనవలెను. ఆయాప్రదేశములను నిర్వాచకముగావించి ప్రజల కెక్కుడు కష్టముల సంభవించజేసిన కూలి విధాన మన్నిటికంటెను అంతర్జాతీయ నిబంధనములన బానిసత్వము నిర్మూలము గావించబడినది. చృశ్చీయ లాభములకొరకును జాతీయ విజృంభణయు కొరకునుసాతివారడను తమ గృహముల నుండి బలవంతముగ గొంపోయి వారి శక్తి పనిచేయుచుకొనుట యొకను అపలులనున్నది. కాబట్టి కూలివారడ సంతక్షణార్థముకొరకునువారి వర్తకముల దురాలోచనములచేసిన మోసపుచ్చకుండగను అంతర్జాతీయ నిబంధనము లేర్పరచుటకుసరము. విరోపియనుల సామ్యుతోను భారతీయుల కూలితోను గావించబడు పరిశ్రమలందు ప్రపంచమందలి ఏ ప్రదేశముయొక్క సహజవస్తుసంపత్తిని వృథాపోనియ్యక, పరిశ్రమకనను, భవము వలనను, కాశ్చీయజ్ఞానమువలనను, అవి విరోపియనుల వైనను లేక భారతీయులవైనను దానిని యుపయోగపడునట్లు చేయవలెను. వలస రాజ్యములవారు ఆ సత్యమును ఆ న్యాయము ప్రములను గ్రహించి ఆయాప్రదేశములందలి ప్రజల తమ ఆర్థికవిషయములందు స్వయంపర్వ యనూత్రమును వర్తింపజేసికొను అవశ్యకతను గూర్చి గుర్తించవలెను.

ప్రస్తుతము జరుగుచున్న కూలివిధానమువలన వారి మరణముల సంఖ్యను హెచ్చుజేసి, కూలివారడను తగ్గించి ఉష్ణదేశములందు పరిశ్రమను సరిగ జరుగకుండ వానివలన కష్టంతరము కలగుచుండును. అవిధముగ కూలివారడ దుస్థితిని బాపుటకు అంతర్జాతీయనిధానములే అవసరములు. తెల్లవారు ఉష్ణదేశములలో నివేషముగ పనిచేయలేరు. కాబట్టి నల్లవారము మనకు ప్రత్యేకమైన వర ప్రసాదిని. తెల్లవారు ఉష్ణదేశములలో నివసించుటకులన వారికి బలహీనము సోమరితనము మొదలై కొన్ని గుణములు పుట్టుచున్నవి. అందుచే వారికి బ్రాందిమొదలైన త్రాగుడు లవసరమగుచున్నవి. ఇటీవల మరణములసంఖ్య వారిలో నెక్కువగ నున్నది. పన భారతీయులు జ్వరము, ఇన్ ఫ్లుంజా, న్యూమోనియా మొదలైన వానిచే మృతినొందుచుండగ వారు

అతర్జము, జ్వరము ముఖ్యోగములు మొదలైనవానివలన మృతినొందుచున్నార. ముందు ఆర్థిక పున్నర్యాజమునందు పరిశ్రమలు, ప్లాస్టిక్ నులను, గనులు మొదలైనవన్నియు ఉష్ణదేశములందు నివసించుచున్న ప్రజల అవసరములకు కాబడి యుండవలెను. ముందు చిన్నచిన్న వాతులయొక్క రాజకీయ సాంఘిక మాట్కలతోబాటు ఆర్థిక పున్నర్యాజము చూడవైద జాతులవారు హింసించక సమానభావముతో కాపాడగలెను. బికనోకప్పుడు మా జేతవర్తిత్రలో మన ఆద్యులు ఇనచసామా నల సహాయముతో ప్రపంచమునంతట జయించితిమి నెటుల చెప్పిరో అటులనే మాత నాగరికతను ప్రపంచమున కెటుల చాటిరో అటులనే పారిశ్రామిక విప్లవమువలన బద్ధులించిన భారతపుత్రులు స్త్రీలు, నిద్యుచ్చక్తి యంత్రములు మొదలైన వానితో ప్రపంచమున భృతిపడసి పూర్ణికులకంటె మాత నెక్కుడు మహత్తరమైన వాగరకతను ప్రపంచమున చాటెదరు. అంతర్జాతీయవిధానమువలననే కూలివారడను సురంక్షింపవలయును. అవిధముగ అంతర్జాతీయ సహనంద్యమువలన తమతమ చట్టములను విధానములను ఏర్పరచి ప్రపంచమునం దెవరికిని దౌర్జన్యమునలన కష్టము సంభవించకుండ చూడుటకై కంకణము గట్టికొనినవారి ప్రపంచమునందలి ఆర్థిక కష్టములు కూలివారడవిధాన తొలగిపోజాలవు. ఆ విషయముల యావశ్యకతను గూర్చి అంతర్జాతీయ సహచర్యమువలన సక్రమ బుద్ధితో వాదించి ప్రపంచమునందు భర్త్యులకు న్యాయమును స్థాపించెదరు గాక!

ఎక్కువ లాభములను.

యుద్ధము జరుగు చున్నంతకాలమును హేచ్చులాభముల పన్నును విధించుట సమచితుము గాదని ప్రభుత్వమువారే పలుసార్లులు నడిచి, ఇపుడు తమ యిష్టానుసారముగా వాళ్ళును వేసెదమని నూచించిరి. ఇపుడు హేచ్చులాభముల కవకాశములేనేలేదు. ఈ వ్యాపారము మొదలునుండి కొనసరకును ఆ సంబద్ధముగ నేయున్నది. ఇండియాదొరతనమువారి క్యవహార సరళి కనుగుణ్యముగ నే యున్నది. ఈ వత్సర మదనముగా నేనల నిమిత్తము వ్యయపరప నిశ్చయించ బడిన మొత్తమును అదాయ వ్యయపత్రమున నిలవలేదన 120-160 లక్షల పానులలోనుండి భరించెదరు. నేవలను తగ్గించుట కగువ్యయమును వేస్తవలను మాత్రమే హేచ్చులాభదాయముల పన్నునుండి వచ్చు సామ్యునుండి క్యవపరచుటకు నిశ్చయించబడినది. వీనిబట్టి చూడ పరిశ్రామికత్యమునకు ప్రతికూలరగు సి. ఆర్. దాను గారితో దొరతనమువారుగూడ నేకీభవించుటకున్నదని యొకరు కలకత్తానండి ఇండియా ట్రెయ్యుపత్రికకు వ్రాసిరి.

మొయిలస్తీ మరు

ఇంగ్లాండునండి మొయిలస్తీమరు 29 క రేపి శా.తి 4-గంటలకు బొంబాయిరేవుకు చేరినది.

వైనికుల కుద్యోగములు:— ఇండియను ఆర్థిక విజ్ఞులు ఉద్యోగులకు యుద్ధానంతరమును తగినయద్యోగములు లభించుటకు నేనను వదలగానే తమకేయద్యోగములను నిధిముగ లేనివారు ఒక ఫారమునందు వివరములను తెలిపిన తగిన ఏర్పాటులు చేయబడును. అట్లుకొరువారు అర్హతలకు కొరతను ద్యోగమును తెలుపవలెను. దానివలన అట్టివా రెండుకలలో నిర్ధారణకాగలదు. ఇప్పుడున్న వారే పంపవచ్చునగాని ఎవరికిని బలవంతములేదు. మరయు దరఖాస్తులను తంపినవారి కందరికిని యద్యోగములనిచ్చెదమని మేముపూచీపడదు. తగు ప్రయత్నముచేయబడును. వెనుకటిపనులలో చేరగోరువారిలో ప్రత్యేక వైపుణ్యముగల వారెవరైన నున్నచో వివరములలో నట్టివైపుణ్యముగలవారు లభించినచో వారిని ప్రత్యేక కార్యములందు నియమించవలసినవచ్చును గాని లేవన్న నట్టి అవసరము కలగదు. యుద్ధమునకు పూర్వము ఇండియాలోనుండి నేనలాచేరినవారికి ప్రాధాన్య మియ్యబడును. అంగ్లదేశమునకు విదేశములందును పనిచేయగోరువారు వివరములను తెలుపవలెను. ఉద్యోగములు కుదిరినకు నేనల అవశ్యకత తీరవరకును ఎవ్వరిని వదలుటకు వీలుపడదు. పృథుభ్యోద్యోగులకు వాగిసినచో దరఖాస్తుఫారములు దొజుకునని ఢిల్లీలో 30-క తేదీని ప్రకటించబడినది.

వెనారను హిందు విశ్వవిద్యాలయమునకు రాయ గయ నేండ్లనాత్ చక్రగర్తి బహదూరు ఐ. ఎన్. ఓ. ఎం. పి. ఎల్. ఎల్. బి. గారిని అందఱును ఏకగ్రీవముగ ప్రోత్సహనాకొసలరుగ నెన్నుకొనిరి.

గోదావరి డెల్టాయందు నీటిసేపై

బంధనము

(1) కాలువలను తెరిచినప్పుడు లాభలభలు పులు బాగుగా తెలుపబడి నీరు అంతరికి బోవుటకును, దిగువనండి నీరు కాలువలలో సరఫరాయగుటకును సబో దీనిజనలు అభీక్షలు చూడలేదు. ఇంట్లకు 30 నుండి 40 గంటలకంటే కాలము పట్టుట.

(2) సాగుబడి కాలపు పండుభాగమున అనగా జూన్ 15-వ తేదీకి నుండు నీరును మొట్టమొదట విత్తనములు వల్లిన ప్రత్యేకములకును, కేలకు, తోటపైరులు వేయబడిన స్థలములకును సుపై చేయవలెను. నీరు చాలదగున సందులతో విత్తనములు వల్లిన స్థానములకును తోటపైరులకును, నీటిగొట్టముల గుండు నీరు సుపై చేయవలెను. నీరు సుపై చేయవలెనను ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీరులతోకలిపింద సబో దీనిజనలు అభీక్షలు వినియించుదును.

(3) జూన్ 15-వ తేదీకి ఈవల మొక్కలను మరల పారుచోట్లకు నీరు సాధారణముగ సుపై చేయబడదు. నీరు ఇందుకు లభించినతోడనే సుపై చేయవలెను ప్రముఖములు చేయబడును. చేయవలెనను ఎగ్జిక్యూటివ్ చాల ముందుగానే చేయవలెను. సుపై చేయవలెను. పెద్దకాలువలందు నీరు పూర్తి పుచ్చుకొనుచుండ నీరు బంధించుచు చేయబడిన ఇంట్ల నుండు నీరును తోటపైరులకు, అప్పుడు సాధ్యమైపోయిన అన్ని కాలువలకు క్రమముగా నీరు విడుదలచేయు. కాలువలకంటియుండు పెద్దగొట్టములదిగువను నీరుండవలెను అత్యధికముగా లాతున, నామాన్యపు లాతున ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీరు తీసికీ క్రింద సబో దీనిజనలు అభీక్షలు చేయుచుండును. సబో దీనిజనలు అభీక్షలు సిఫార్సులు ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీరుల నుండికలసివచ్చినచో, ఇంజనీరు గారు కాగితమున వ్రాసిననే తప్ప సిఫార్సులను మార్చునాడదు. పెద్దగొట్టముల వెనుకను ఈలోతులు మార్పుచేయబడును. ప్రత్యేక విషయములందు ఉప్పునీలలు సాగుబడి చేయుచో ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీరు వ్రాతములముగ ఉత్తరువుల నిచ్చిన కనుక నీటి సేక్కువగ సప్లయచేయబడును.

(4) కాలువగట్టమీద కోరిలుగాని జలమార్గములుగాని ఎప్పుడో అత్యవసరసందర్భములందు తప్ప సామాన్యముగా నంగీకరింపబడవు. అప్పుడైనను ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీరుగారు వ్రాతములముగ తమ సమ్మతిని వెలుపరచెను.

(5) తిన్నగా కాలువనుండి నీరు తోడుకొనుటయే అంగీకరింపబడదు.

(6) ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీరుగారు కాలువమొగలకు, ఇతరతాములకు ఎంతనీటిని సుపై చేయవలెనో నిర్ణయించుదు. సబో దీనిజనలు అధికారుల మార్చు తమ అధికారములో నున్న కాలువలకు నీటిని సుపై చేయవలెను, ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీరుగారి అధికారముక్రింద పంటలకు నీటిని సుపై చేయవలెను సాగుతంత్ర్యమియ్యబడినది. సుపై చేయవలెను జలము లేకపోయినను లేక కర్షములకులన పట్టభూములు మురుగెత్తిన యుండవలెను, డెల్టాభూముల విషయమునను ఎప్పటికప్పుడు కేరఫోన్ ద్వారా సబో దీనిజనలు అధికారులు ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీరుగారికి తెలుపుచుండవలెను.

రెండవభాగము-పంటకాలువలు

(7) పంటభూములకు సకాలమున నీటిని సుపై చేయుటకే ఇట్టి నిర్ధారణ చేయవలసినవిధము. పంటప్రకారముగా పంటకాలువల జలమును పంచివెట్టినయెడల దామాసాగా ప్రతి కాలువలకు సకాలమున జలము సుపై అగుటకు వీలుండును. అట్టికాలువలకు జూలై 15-వ తేదీవరకు అడ్డకట్టలు కట్టకూడదు. కాలువలకు ఎంతకాలమువరకు జలము సుపై చేయవలెనో, దీనిజనలు అధికారులు నిర్ణయించి ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీరుగారి వ్రాతములముగ అనుమతి పొందవలెను. పంటల ప్రకారము సుపై చేయవలెను నుత్తరువులను పొందిన కాగితములు దీనిజనలు అధికారుల యొద్దను పంటలకు జలము పొందుచున్న గ్రామాధికారుల యొద్దను ఉండవలెను. ఇందు మార్పుచేయిన చేయవలసినయెడల ఇంజనీరుగారి యొద్దనుండి వ్రాతములముగ నుత్తరువుల పొందిన గాని చేయవలెను.

(8) అధికారుల యొద్దనున్న కారులకు కట్టలు కట్టుకొనినయెడల, లేక, కాలువలనుండి తూములను చేసికొనిన వారి విషయమున గ్రామాధికారులు, రివిన్యూ యొద్దనుగలను పట్టికువచ్చు డిపార్టుమెంటులకి సహాయముచేసి, అట్టి వేషము జరుపకుండు చేయవలెను.

(9) జూన్ 15-వ తేదీ వరకును అనువర్తనము, తోటభూములను పంటకాలువల జలమునుండి తడుపుకొనుటకును అడ్డకట్టలు వేసికొనుటకు దీనిజనలు అధికారులు ఉత్తరువులు విడుదలచును. కాని వానిని జూన్ 15-వ తేదీ లోపుగానే తీసివేయవలెను రయతులు బాధ్యతయొందవలెను.

మూడవభాగము-జనరలు.

(10) వై సబో దీనిజనలు కారణములకెంతవరకే తాత్కాలికముగ రద్దుచేయవలెను, మార్పులు చేయవలెను, ఇంజనీరుగారికి అధికారియియ్యబడినది. అనుమతయొడల ఇరిగేషను విషయము సబో దీనిజనలు ఇంజనీరుగారు చేయవచ్చును. ఇంజనీరుగారు తాన అనుమతము చేసిన మార్పులను, చేయబోవుమార్పులను జిల్లా కలెక్టరుగారికి తెలుపుచుండవలెను.

నాలుగవభాగము-రిజిస్ట్రేషను.

(11) రిజిస్ట్రేషనులను రిజిస్ట్రేషనులు: ప్రతి సబో దీనిజనల కియ్యబడును తిరుగుబాటులలో నున్న కాలువ అయికట్టలు, తూములరిజిస్ట్రేషను సుపై చేయబడును. ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీరుగారి వ్రాతములముగ నుత్తరువు పొందినది రిజిస్ట్రేషనులలో మార్పులు చేయవలెను. రిజిస్ట్రేషనులలోగిరి సబో దీనిజనల తూములలాదితాను అడిగినపుడు చూపుచుండవలెను. 7-వ సబో దీనిజనల ప్రకారము వంతుల ప్రకారము జలము సుపై చేయబడు అడ్డకట్టల జాబితాను అయికట్టలను బడును.

(12) పంటకాలువలజలమును పొందుగ్రామముల అధికారులకు సయితము సబో దీనిజనలు అధికారిచే అయికట్టలతూముల రిజిస్ట్రేషనులను గ్రామసంపాదకులలోనికి వంతుల ప్రకారము చేయబడు జలము అడ్డకట్టల జాబితాను గ్రామాధికారుల కియ్యబడును. మార్పులు చేయబడిన వానిని జిల్లా కలెక్టరులో ప్రకటింపబడును. రయతులందరు ఈ రిజిస్ట్రేషనులను ఎప్పుడైనను పరిశీలించుచున్నాను.

(13) దిన నివేదికములు: కాలువలలో నీటిమట్టమును కనుగొనుటగాన అనుదిన ముదియమును, ప్రతి డెల్టావైషను నుండియు జలము ఎంత భిన్న అయినది చూపును విషయములను కేరఫోన్ ద్వారా ఇంజనీరుగారికి ఎరుకవచ్చుచుండవలెను. దినమును భిన్న అగు జలము విషయమున ప్రత్యేకముగా నున్న ఫారముల మీద ఇరిగేషను గుమాస్తాలు, లాకు నూపరెండెట్టు, తూరులగుమాస్తాలు వ్రాసి ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీరుగారి, సబో దీనిజనలు అధికారి సబో దీనిజనలకు, ఇరిగేషను గుమాస్తాలకు బంపుచుండవలెను. వీనిని అధికారులు పైలలులో క్రమముగా డెల్టాకొనిన యెడల అనుమతములపుడు తేలుట వానినిచూచుటకు వీలుండును. సంవత్సరాంతమున వానిని పాఠ్యముచేయవలెను.

(14) ప్రతి సబో దీనిజనలకు ఇరిగేషనుగుమాస్తాలు, లాకు నూపరెండెట్టుల మున్నగు కాలువలమీది అధికారులు ఎంత ఎంత నీరుఇచ్చుచున్నది రిపోర్టు ఫారములమీద వ్రాసిన దానిని కనుగొనుటగాన, మూసలు, మున్నగువాని అనుదినమును పరిశీలించుచున్నపుడు సంగతి సందర్భములను వ్రాసికొనుట కొక పుస్తకమును ప్రత్యేకముగా నుంచుకొనవలెను. ఇంజనీరుగారి, సబో దీనిజనలు అధికారుల లాకులయొద్ద జలము యొక్క మట్టము తెలుపుచు సంగ్యలను తీసికొని, అధికారులపంపు రిపోర్టుఫారములలోని విషయములను పరిశీలించుచుండవలెను. తాబేదారులవారి కెరికిని తెలుపకనే, కాలువలను పరిశీలించుచు, పంటకాలువలకుపోవు జలవిషయమును ఇంజనీరుగారి, దీనిజనలు అధికారులు పరిశీలించుచుండవలెను.

(15) ఇరిగేషను రిజిస్ట్రేషనులు: దీనిజనలు అభీక్షలలోని ఇరిగేషను గుమాస్తా తనకువచ్చు దిన నివేదికమును పరిశీలించుచు, ఈ నివేదికములనుండి నెలసరి కాలువ రిజిస్ట్రేషనుల తయారు చేయవలెను. రిజిస్ట్రేషనుల కావలసిన ప్రతినివయమును, దినదినమున వ్రాయుచుండవలెను. ఇంజనీరుగారి ఈ రిజిస్ట్రేషను పరిశీలించుచు, నెలాఖరున అందు సంతకము చేయవలెను. ఈ రిజిస్ట్రేషనుల కాలువలలోనుండి పంటకాలువలలోనికి ప్రతిదినము ఎంతజలము పోవుచున్నదియు ఇంజనీరుగారికి తెలియగలదు. దీనిజనల ఎంత ఎంతజలము

సుపై చేయవలసినదియు అచ్చటచ్చటగల పొరపాటులను అయినను తేలుటమే తెలియగలదు.

(16) నీటికోలత: పంటకాలువల ముగిసిన తదనంతరము: వై రిజిస్ట్రేషనులలోనుండి ప్రతి కాలువనుండి జలము ఎంత సుపై చేయవలెను వ్రాయవలెను. ఎంత ప్రత్యేకములకు జలము సుపై చేయవలెను తెలుపవలెను. ఈ విషయముల నూపరెండెట్టు ఇంజనీరుగారికి సంగతి సందర్భములను తెలిసికొనుటకు బంపుచుండవలెను.

డబ్లియు. జె. జె. వచాలి

ప్రభుత్వపు సంయుక్త కార్యదర్శి

పి. డబ్లియు. డి. (ఇరిగేషను బ్రాంచి.)

వివాహ నోటీసు.

చక్కని వైశ్యకన్య రావలెను. వరుడు S.S. L.C. విద్యార్థి. 16 సం॥ వయస్సు. అన్ని సంగతులకు (1881)

Apply to:-

సబో రిజిస్ట్రారు, సరసారాపుపేట, గుంటూరుజిల్లా.

గవర్నమెంటు బంజరుభూముల

వేలం.

విశాఖపట్టణము జిల్లా నాగవలిసది ప్రాంతముక్రింద నీరు పారుదలను నుమారు 2800 యకరములు విస్తీర్ణముగల బంజరు భూములు 1919 సం॥ జనవరినెల 20-వ తేదీ సోమవారము లగాయతు విజయనగరములో బహిరంగమైన వేలములో అమ్మబడును. ఇందులో చాలా విస్తీర్ణము యిదివరకే వల్లం సాగుక్రింద యున్నది. ఇందుల భోగట్టలు యీ దిగువ సంకీర్ణితవారికి వ్రాసి తెప్పించుకోవచ్చును.

పి. సీతారామయ్య,

(1882)

స్వయం డిప్యూటీ కలెక్టరు.

పాశ్చాత్య వేంకటాచల

పండితులవారి సిద్ధాపదములు.

లోకామయహార కస్తూరిమాత్రల నిష్కృష్టనను. పరికింపుడు.

ప్రతి కర్మరమునను అక్షరాలలో సీసాలు విక్రయించబడుచున్నవి.

ఇండియాకారు మాత్రమే కాక; బర్మా, సింగా, మలయ, స్ట్రీట్, గోవా, ఫీజీ, బరెడ్, ఈస్ట్రాఫ్రీకా, మున్నగు ప్రత్యేకములవారు కూడ సీ సిద్ధాపదమును, ఉపయోగించుచున్నారు.

మహాభాగము "జీవేయిక లోకామయహార" కస్తూరి మాత్రల సీసా మియింటు నున్నయెడల, మాటికి వైద్యుల సమయమును, నిరీక్షించి, మొర వెట్టుకొనుట తప్పిపోవును.

శీతలము, శీతవాతము, అశీర్షము, పార్శ్వవాతము, జ్వరము, మాంద్యము, మలబద్ధకము, దగ్గు, గజము నోస్టి, బలహీనత, అసాలోగ్యము, చెడ్డనీటినుండి గలగు వికారము, ఇన్న బిడ్డలకు గలగు జ్వరము, దగ్గు, వాయువు, మలము, శీతక లోగములను, ఈ సిద్ధాపద్యత శీతనచే సాత్వర్యముగా పోయి నుండును గలగును.

వైద్యకాలలో సాకవిధములగునట్టియు నునయోగళ రమలగు కర్మాటక మూలికలనుండియే యావధములను తయారు చేయవలెను.

రిజిస్ట్రేషను యావధానర గురుతులు, ప్రతి సీసామీద దును ఉండును; చూచి తీసికొనవలెను.

అనుపానవక్రము, ప్రతిసీసాలో గూడి యుండును. 280 మూలమున్న సీసా 4లక్షలు మాత్రమే.

సీసాల కొలనారి తెప్పించుకొనిన
ఉపాల భిన్నతొకరి కూ 2-50
220 సీసా లోకామయహార కొనిన 2-14.0
250 సీసా లోకామయహార కొనిన 2-5.0

కనుక సకలములకు మాత్రమే అయితే
కీడు నివారణముగా పోవును.

విలాసము: శ్రీ సీతారామయ్య వైద్యశాల, మునుపటి